

Fåglar
i Närke

2010 nr 1

Silja Ullstén

Fåglar i Närke

Årg 33

2010 Nr 1

Närkes Ornitologiska Förenings medlemstidning.

Redaktör och layout

Åke Lorin

Brantströms gränd 12, 702 28 Örebro, tel. 019-24 49 32,
070-326 90 02. E-post: ake.lorin@telia.com

Redaktionsgrupp

Ann-Margret Elmroth, tel. 019-32 01 83,

070-637 15 95 E-post: elmroth@telia.com

Helny Olsson, tel. 019-29 90 03, 070-576 29 81

E-post: helny@telia.com

Marianne Johansson, tel. 019-36 17 75,

070-656 63 69 E-post: marianne-j@telia.com

Närkes Ornitologiska Förening

En ideell regionalförening av Sveriges Ornitologiska Förening, SOF.

Medlem i Närkes Ornitologiska Förening blir man genom att sätta in årsavgiften på plusgiro 430 33 22-4 eller bankgiro 5747-3357. Årsavgiften är för vuxen 160 kr, för familjemedlem 40 kr (erhåller ej medlemstidning), för ungdomsmedlem (13-20 år) 80 kr och barn (1-12 år) 40 kr. Medlem i NOF erhåller vår medlemstidning som utkommer med fyra nummer per år.

NOF:s styrelse

Ordförande

Börje Karlsson, Oskarsvägen 4 B,
702 14 Örebro, tel. 019-12 06 20, 073-059 12 73
E-post: borje.k@gmail.com

Vice ordförande och kassör

Hans Waern, Vilebacken 45, 692 36 Kumla,
tel. 019-58 20 18, 070-492 53 51
E-post: hans@ekonoma.se el. hans.waern@telia.com

Sekreterare

Lena Holm

Alnängsgatan 8, 703 62 Örebro,
tel. 019-33 22 18, 0732-601 601
E-post: holm.lena@gmail.com

Övriga ledamöter

Ann-Margret Elmroth, exkursionsansvarig
Rusthållaregatan 14, 702 83 Örebro,
tel. 019-32 01 83, 070-637 15 95
E-post: elmroth@telia.com

Anders Kronhamn, inventeringsansvarig.
Västra Bangatan 3, 703 54 Örebro.
tel. 019-18 90 12, 070- 551 22 12
E-post: anders_kronhamn@hotmail.com

Ronnie Lindqvist, exkursionsansvarig,
Bertil Waldens gata 6,
702 15 Örebro, tel. 019-10 23 33, 070-262 14 17
E-post: lindqvist_ronnie@hotmail.com

Andreas Tranderyd, ungdomsansvarig,
Örebro, tel. 073-717 08 52
E-post: andreas.tranderyd@hotmail.com

Suppleanter

Bengt Jalsborn, försäljningsansvarig
Vallnäs vägen 3, 703 58 Örebro,
Tel. 019-12 70 80, 070-113 47 99.
E-post: b.jalsborn@glocalnet.net

Ulf Jorner, programansvarig
Måbärsvägen 11, 703 75 Örebro,
Tel. 019-31 21 46, 070-661 66 55.
E-post: ulf.jorner@spray.se

Adressändringar sänds till:

Närkes Ornitologiska Förening
c/o Hans Waern, Box 42, 692 21 Kumla.
E-post: hans@ekonoma.se

NOF:s hemsida: www.nofnet.se

Du är välkommen att besöka NOF:s hemsida där du finner information om föreningens verksamhet.

NOF-svarar'n: tel. 019-18 84 19

- frågor till oss om föreningens verksamhet
 - fågelrapporter som ni vill delge oss andra men som ej inrapporterats till rapportsystemet Svalan
- Svararen avlyssnas någon gång per vecka.

Manusstopp
för Fåglar i Närke 2010 nr2 är
den 15 maj

Omslag: Koltrast. En akvarell av **Staffan Ullström.**

Ordföranden har ordet

Börje Karlsson

Fåglar i folktron är något som jag tycker är intressant och det ger mig ytterligare en aspekt på mitt fågelskådande. Inom detta område finns olika teman såsom fåglar som varsel (olycksbådande eller lyckobringande), fåglar i folkmedicinen, fåglar som symboler, fåglar i mytologin, m.m. Detta område har jag tidigare ägnat några krönikor åt i vår tidning Fåglar i Närke och nu är det dags igen.

När jag skriver detta är vi i mitten av februari och det börjar bli dags att ge sig ut i vintermörkret och lyssna efter ugglor och en del rapporter har redan kommit. Av de många ugglearter som häckar i vårt land är det egentligen bara kattugglan och berguven som går igen i folktron, men de behandlas desto utförligare. Med sina företrädesvis nattliga vanor, ljudlösa flykt och fantasieggande läten är ugglan mytomspunnen. Det har allmänt ansetts att ugglan har med livets hemlighetsfulla makter att göra och man satte henne i nära samband med ondskan och död. Det är därför kanske inte så konstigt att ugglan tar stor plats i folktron

I nordisk folktro är ugglans skrik det vanligaste dödsvarslet av alla. Ropar hon sitt "Klävitt! Klävitt!" dör någon i gården, ja bara hon skymtar i närheten av gården eller sätter sig på taknocken eller skorstenen är det ett förebud om död. Ugglan förespådde inte bara död utan även olyckor av annat slag. Om en ugglan kommer flygande till gården varslar det om eldsvåda. En uppspikad ugglan på ladugårdsväggen skyddar däremot mot vådeld och blixtnedslag. Den förebådar också om kreatursdöd om den ropar "Drag ut!" eller "Bär ut!". Grävdes däremot en ugglan ner under tröskeln till ladugården skyddade den djuren mot olyckor. Möter ett brudpar en ugglan på vägen till kyrkan förestår ett olyckligt äktenskap.

Men undantagsvis kan den också komma med

positiva budskap. När ugglan skriker "Nyfött!" kan det väntas tillökning i familjen. Om en ugglan sätter sig på skorstenen till ett hus där en barnaföderska finns, blir barnet en flicka.

Delar av ugglan ansågs förr ha en magisk kraft och de användes som skydd mot olyckor och för att nå framgång inom olika områden. Bär man ett ugglehuvud på sig, får man framgång i alla sina företag. River man hjärtat ut en levande ugglan och lägger det i penningpungen kommer man aldrig att sakna pengar. Ett ugglehjärta ger också tur i spel. Om en jägare tar hjärtat och de tre längsta fjädrarna på högra vingen av ugglan och binder detta på sin högra arm kommer han att kunna träffa allt han skjuter på. En jägare blir också träffsäker om han bär med sig uggleklor på jakten.

I kärleksmagin förekommer ugglan ofta. Om en flicka smörjer in händerna med ugglefett, innan hon går till dans, och sedan dansar med den man som hon har ett gott öga till så kan denne inte göra sig fri från den kärleksförtrollning han grips av. Läger man ett ugglehjärta på en sovande kvinnas vänstra bröst berättar hon alla sina hemligheter. Kokar man en ugglan vid midnatt kan man i hennes huvud finna två ben, med dessa kan man antingen göra en kvinna förälskad i sig eller få henne att avstå från alla krav på en.

Delar av ugglan kan också användas som läkemedel mot varjehanda krämpor. Ugglehjärna är bra mot sår och skorv, mot huvudvärk och nervknutar. Ugglehjärna är också ett medel mot halsfluss. Ett medel mot alkoholism är att dricka ur innehållet i ett uggleägg. Aska från uggleögon kan förbättra synen och ge förmågan till mörkerseende. ◀

Källa: Carl-Herman Tillhagen Fåglarna i folktron.

Sven-Åke Josefsson

Sven-Åke Josefsson, Östansjö, en av våra största fågelvänner i Närke har lämnat oss.

Mest känd var han i södra Närke, där han bodde och verkade. Jag träffade honom första gången en sommarnatt vid Vibysjön när vi var ute i samma ärende, nämligen att lyssna på nattsångare. Sedan dess har vi skådat tillsammans flera gånger i veckan både sommar och vinter.

Sven-Åke var alltid glad och lättsam och på fikastunderna delade han ofta med sig av

hustrun Guns goda bullar och kakor.

Sven-Åke har gjort mycket för fåglarna. Förutom den digra matningen han hade vid villan i Östansjö har han tillverkat och satt upp över 2000 holkar som han sedan rensat och skött om.

Tornfalken var ett av hans skötebarn. Han och Leif Sandgren har ringmärkt över 100 ungar av denna art. Han var också en av medlemmarna i fågelakuten.

När tornen vid Vibysjön uppfördes var han en av de drivande krafterna. Även vid bygandet av Västkärrstornet hade han ett finger med i spelet. På NOF-mötena i Vasakyrkan skötte han lotteriet som han själv tagit initiativet till på ett föredömligt sätt. Många är vi som har de fågelsiluetter som han tillverkade och generöst delade ut.

Saknaden är stor bland vänner och närstående efter hedersmannen och fågelvännen Sven-Åke.

Våra tankar går till hustrun Gun i sorgens tid.

Tage Carlsson

Sven-Åke med holk som han monterade vid Klåvudden 2010. Foto: Marianne Johansson

Nya styrelsemedlemmar

Vid årsmötet i februari fick den avgående styrelsen godkännande för sitt arbete för 2009. Ni finner verksamhetsberättelse och ekonomisk rapport nedan.

Daniel Gustafson, Albin Lundkvist och Bernt Jerlström hade avböjt omval och blev avtackade av ordföranden.

Till nya medlemmar och suppleanter i styrelsen valdes vidstående personer som också lämnar litet personliga uppgifter om sig själva.

Se i övrigt årsmötesprotokoll som kommer att återfinnas på vår hemsida. ◀

Lena Holm

Hej! Jag vill tacka för att jag blev invald i styrelsen på årsmötet i februari! Min fågelskåderibana började med att jag som nyinflyttad halkade in på Åke Lorins nybörjarcirkel år 2004. Jag är långt ifrån någon fullfjädrad fågelskådare (ännu), främst är jag ute efter härliga naturupplevelser som ju alltid blir bättre när man känner igen det man ser och hör! Jag fascinerar av fåglarnas liv, deras sociala förhållanden, kråkfåglars påstådda logiska förmåga och tornseglarnas luftliv och jag kan bli lyrisk av en stor skrånande kajflock i skyn.

Mitt bästa fågelminne hittills är en uggleekskursion då vi, ca 15 personer, en sen kväll mitt inne i den djupa kolsvarta Tivedsskogen, stod

Foto: Marianne Johansson

blickstilla och knäpptysta och gemensamt lyssnade efter uggleljud. Då vi knappt såg handen framför oss skärptes alla andra sinnen och säl-lan har storskogens magi känts så nära. Där kan alla kurser i meditation eller mindfulness slänga sig i vägen!

Men visst finns en tjusning i kryss, vilket jag fick känna på under en Falsterboresa när jag och Marianne Johansson alldeles kryssrusiga löpte vilt över fält och landsväg på jakt efter en förmodat skymtad skrikörn. Ytterligare ett härligt fågelminne! Nu ser jag fram emot arbetet i styrelsen och att få möjligheten att träffa fler av alla trevliga människor i NOF! ◀

Bengt Jalsborn

Foto: Marianne Johansson

Jag är en 65-årig dalslänning men har bott i Örebro i över fyrtio år. Började med fågelskådning på 1980 talet när en kompis tog med mig på en fjälltur till Härjedalen.

När jag sedan investerade i en bra handkikare blev det riktigt kul. Och sedan jag hade förmånen att få sluta jobba i för-tid blev det mycket mer tid för fåglarna.

Skådningen blir mest på lokalerna runt Örebro. Är sedan några år med i en grupp som på våren räknar svanar vid sjön Tysslingen. Mitt andra stora intresse är motion, då i form av längdskidåkning på vintern och kajakpaddling på sommaren. ◀

Ulf Jorner

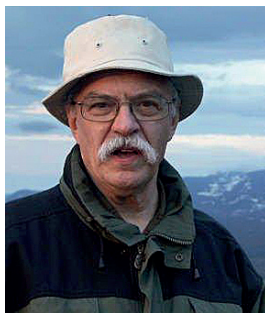

Foto: Lovisa Jorner

Jag är nybliven pensionär och född i Sala, där jag också började skåda fågel i mitten av 1950-talet. Sedan blev det andra intressen, jobb och familj ett långt tag. För tio år sedan fick jag dock, i sam-band med att min

husläkare upptäckte att jag fått åldersdiabetes, order att motionera mer. Jag hade litet svårt att se mig som terränglöpare, och då mindes jag plötsligt ungdomens långa cykelturer efter fåglar. (Som alla förstår hade jag då inte insett att moderna skådare är synnerligen bilburna)

Jag började i liten skala men förstod snabbt att det krävdes bättre utrustning än en gammal 7x50, inte minst en tubkikare. Jag upptäckte också att min arbetsplats, SCB, vimlade av duktiga ornitologer som hjälpte mig igång efter mitt nästan 50-åriga uppehåll.

Som närking skådar jag mest på de ”vanliga” ställena som Oset och Kvismaren. Min favoritlokal är skjutfälten i Kilsbergen, särskilt på vinter och förvår. Inte alltid så mycket fågel, men desto intressantare. Och så har jag börjat utnyttja min pensionärsstatus till litet längre expeditioner, bl.a. med NOF och med mina gamla skådarkompisar från ungdomen. ◀

Rättelse.
Fotograf

till denna bild av ormörn (överst) i förra numret av FiN har angetts fel. Fotograf är Tom Malm.

Närkes Ornitologiska Förenings verksamhetsberättelse för år 2009

Under verksamhetsåret 2009 har föreningen, liksom tidigare år, genomfört ett flertal aktiviteter, som engagerat såväl föreningens medlemmar som allmänheten. Föreningsmöten, samt exkursioner och resor både inom och utanför Närke har avlöst varandra. Ett omfattande arbete har också lagts ner av föreningens medlemmar avseende fågelskyddsarbete, inventeringar och ringmärkning. Särskilt bör föreningens livaktiga ungdomsverksamhet framhållas.

Föreningen hade vid årets slut 501 medlemmar. Det är naturligtvis, som alltid, av stor vikt att medlemsavgifterna kommer in. Förutom att man erbjuder intressanta mötesprogram och får möjlighet att delta på spännande exkursioner och resor får man tidningen Fåglar i Närke. Medlemskapet innebär också att man stödjer och efter förmåga även kan delta i betydelsefullt fågelskyddsarbete.

Den ekonomiska situationen är tillfredsställande även om föreningen uppvisar ett mindre underskott för 2009. En utförlig ekonomisk rapport för 2009 och budget för 2010 bifogas.

Föreningsmöten

Mötena har, som tidigare år, i princip ägt rum tredje torsdagen i varje månad (med undantag för sommarmånaderna och julmånaden) i Vasakyrkans lokaler, Vasagatan 6-8.

22 jan. Torbjörn Lorin visade bilder från och berättade om Runde, en fågelö vid norska kusten söder om Ålesund. 68 personer deltog.

19 feb. Årsmöte, som följdes av att Torbjörn Arvidson berättade om och visade bilder från en resa till Costa Rica. 80 personer deltog.

19 mar. Kent Ove Hvass berättade under temat Året vid Hornborgasjön. Dessutom informerade Johan Wretenberg om atlasinvente-

ringen och myrfågelinventering. 73 personer deltog.

16 apr. Jouhanni Vuorinen berättade om sina mångåriga erfarenheter med att ringmärka kungsfiskare. 46 personer deltog.

10 sep. Claus Malling Olsen föreläste om artbestämning av vadare kompletterad med elektronisk bildvisning och teckningar som visade på de olika fåglarnas karaktärsdrag. 25 personer deltog.

15 okt. Torbjörn Arvidson visade bilder från det gångna fågelåret. 78 personer deltog.

19 nov. Ingemar Lind visade en ny film om tre fågelentusiaster, som har ägnat sitt liv åt fåglar och naturvård: Erik Rosenberg, Per Olof Swanberg och Lars Broberg. 102 personer deltog.

Även i år har vid inomhusmötena Svenåke Josefsson och Tage Carlsson anordnat lotterier med vinster i form av fågelholkar och annat material som skänkts till föreningen – ett fint bidrag till föreningens kassa.

Exkursioner inom Närke

3 jan. Artrace i Närke med 35 deltagare i 10 startande lag med Håkan Persson som sammanhållande.

1 feb. Vinterfågelexkursion i Garphyttans nationalpark i samarrangemang med Östernärkes naturvårdsförening. Ledare Helny Olsson och Bengt Jalsborn. 32 personer deltog.

28 feb. UGGLEEXKURSION i Brevensskogarna med Stig Enetjärn som ledare. 30 personer deltog.

6 mar. UGGLEEXKURSION i Örebro's närhet med Åke Lorin som ledare. 15 personer deltog.

13 apr. Vårvandring i Yxnäset i samarrang-

emang med Östernärkes naturvårdsförening med Gunnar Nilsson som ledare. 32 personer deltog.

18 apr. Vårfåglar vid Kvismaren med Bengt Jalsborn och Karl-Ola Karlsten som ledare. 15 personer deltog.

Maj. Guidning vid Oset röda dagar i maj med Olle Liljedahl och Lars Johansson. Totalt deltog 100 personer.

2 maj. Sjöfågelsträck vid Klåvudden med Ronnie Lindqvist som ledare. 9 personer deltog.

10 maj. Fågelskådningens dag. Ett flertal arrangemang genomfördes vid olika fågellokaler i landskapet med flera av föreningens medlemmar som guider. Totalt deltog 135 personer.

14 maj. Vadarexkursion till Boglundsängen med Åke Lorin som ledare. 19 personer deltog.

18 maj. 50 barn i årskurs 1-3 från Fredriksbergsskolan i Vretstorp guidades av Tage Carlsson, Svenåke Josefsson och Leif Hilandsson vid Vibysjön.

11 jul. Oset vakt – en vandring i fotspåren efter Erik Rosenberg. Ett samarrangemang med Hopajola och med Lars Johansson som guide. 15 personer deltog.

18 okt. Höstvandring till Yxnäset i samarrangemang med Östernärkes naturvårdsförening och med Gunnar Nilsson som ledare. 13 personer deltog.

7 nov. Exkursion till Engelbrektsholmen och Katrinelund med Ronnie Lindqvist som ledare. 6 personer deltog.

5 dec. Örnskådning vid Öby Kulle med Ronnie Lindqvist som ledare. 9 personer deltog.

Exkursioner utanför Närke

4 april. Bussresa till Hornborgasjön med Ronnie Lindqvist som ledare. 42 personer deltog.

17-24 maj. Bulgarienresa med Jan Lekberg som ledare. 16 deltagare.

9-13 sept. Resa till Falsterbo med Ronnie Lindqvist som ledare. 3 personer deltog.

26-27 sept. Resa till Landsort med Ronnie Lindqvist som ledare. 15 personer deltog.

8-11 okt. Resa till Öland med Ronnie Lindqvist som ledare. 9 personer deltog.

23-25 okt. Resa till Hållö med Anders Kronhamn och Ronnie Lindqvist som ledare. 14 personer deltog.

Överskott från resorna kommer att skänkas till olika fågel skyddsprojekt.

Ungdomsverksamhet

Ungdomsledare har under året varit Andreas Tranderyd och Albin Lundkvist med hjälp av Ann-Margret Elmroth. Ungdomsgruppen har förutom ledarna bestått av 9 deltagare i ålderna 8-15 år. Gruppen inledde och avslutade fågelåret med inomhusträffar. Under året har sedan gruppen gjort 9 utflykter till olika fågellokaler i Örebros närhet.

NOF:s tävling "Barn och ungdomar med vinterfåglar inpå knuten" genomfördes för tredje året i rad för skolklasser och förskolegrupper i och omkring Örebro. Till årets tävling anmälde sig bara en klass från Birgittaskolan. Som pris fick klassen vara med om en ringmärkningsdag vid Venan under ledning av Leif Sandgren.

Kurser och studiecirkelar

NOF:s s.k. tjejgrupp genomförde för 16:e året en studiecirkel i artbestämning av fåglar. 20 tjejer träffades vid 8 tillfällen under våren och försommaren. Gruppen besökte ett flertal fågellokaler i Örebro län, under ledning av Anika Lorin.

Den s.k. onsdagsgruppen i NOF träffades onsdagar under större delen av året. Gruppen har under året haft 11 medlemmar. Den har sitt ursprung i Lars Bagges och Leif Sandgrens fågelkurser, men har under de senaste åren träffats "på egen hand".

En cirkel i fågelkunskap och botanik har håll-

lits med Carin Heinemann och Daniel Gustafson som cirkelledare. Gruppen som bestod av 6 förskolelärare träffades 4 gånger under för sommaren vid olika lokaler i länet.

Fågelskyddsarbete, inventeringar och ringmärkning

Även under 2009 har såväl under vår- som höstsäsong ringmärkning genomförts vid Rynningeviken och i Oset. Drygt 1 600 fåglar ringmärktes under året – flera mer ovanliga arter – en riktig ”högoddsare” var den rödhuvade törnskatan som fanns vid Venan några veckor under hösten.

För tredje året i rad häckfågelinventerades Boglundsängen av Kurt Johansson och Ronnie Lindqvist. Årets inventering bekräftar att Boglundsängen är en fågellokal av rang, även med Närkemått mätt. Framförallt var det doppingarna som hade ett framgångsrikt år. Resultatet av inventeringen finns presenterat som en karta på informationstavlorna vid Boglundsängen.

Tornfalksungar har liksom tidigare ringmärkts i Viby av Leif Sandgren och Svenåke Josefsson.

Havsörnsräkningen vid Hjälmararen genomfördes den 28 februari. Flera av NOF:s medlemmar deltog.

Atlasinventeringen fortsatte 2009 med fortsatta svårigheter att hitta nya deltagare, men trots det blev ett antal nya rutor inventerade. Länsstyrelsen lockade med reseersättning, vilket några inventerare nappade på. Fortfarande är norra Hjälmarstranden, sydvästra, sydöstra och västra Närke dåligt täckta och inför den fortsatta inventeringen behövs betydande insatser i dessa områden.

NOF-medlemmarna Ann-Margret Elmroth, Kerstin Signal, Ingvar Gustavsson, Tord Sundström har under Carin Heinemanns ledning för 6:e året fortsatt Annika Lorins och Katarina Edgren-Lorins häckfågeltaxering i Ekbacken inom naturreservatet Rynningeviken. Vid 5 tillfällen har de dels tidigt på morgonen,

dels på kvällen noggrant inventerat det klart avgränsade området. Detta inventeringsarbete kommer nu att avslutas. Efter omfattande buskröjning och markarbeten har Ekbacken ändrat karaktär och allt färre arter och färre individer har kunnat observeras och de fåglar som tidigare häckade i Ekbacken har flyttat till andra marker.

Fågelakuten görs känd genom Fåglar i Närke och ”fågeldoktorn” Staffan Ullström fortsätter sin verksamhet med att få skadade fåglar på vingarna igen. Kontaktpersoner har, som tidigare, varit Leif Sandgren, Svenåke Josefsson, Leif Bertilsson och Ulla Wallin.

Den regionala rapportkommittén (rrk) har fortsatt sin verksamhet och har under året bestått av Lage Johnson (sammankallande), Paul Alarcon, Peter Gustafson, Anders Kronhamn, Andreas Sandberg och Johan Åhlén.

Hemsidan

Hemsidan, www.nofnet.se, förbättras kontinuerligt och utgör en allt viktigare kommunikationsplats både för föreningens medlemmar och andra intresserade. Ansvarig för hemsidan är Håkan Persson.

Fåglar i Närke

Tidningens redaktion har under året bestått av Åke Lorin (redaktör), Ann-Margret Elmroth, Helny Olsson och Marianne Johansson. Staffan Ullströms fågelakvareller har även i år lyst upp tidningens omslag. Tidningen utkommer med fyra nummer per år och röner stor uppskattning både av NOF:s medlemmar och SOF-medlemmar runt om i landet. Föreningen är redaktionsmedlemmarna stor tack skyldig för deras arbete med tidningen.

Funktionärer

Under det gångna året har följande varit funktionärer:

Börje Karlsson, ordförande. Andreas Tranderud, ungdomsansvarig. Hans Waern, v. ordf. o. kassör. Albin Lundkvist, ledamot. Ann-

RESULTATRÄKNING

<u>Intäkter i kr</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Medlemsavgifter	79 186	79 830
Annonser	4 000	9 050
Entreintäkter	3 610	3 150
Gåvor	790	720
Försäljning	13 823	14 070
Bidrag Studieförbundet	2 100	2 500
Deltagaravgifter	7 800	2 200
Ränteinkomster	469	2 937
SUMMA	111 778	114 457

<u>Kostnader i kr</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Tryckn. av Fåglar i Närke	- 55 600	- 55 600
Inköp av mtrl för försäljn.	- 7 755	- 6 753
Inköp aktiviteter	- 10 452	0
Föreningsmöten	- 24 266	- 18 191
Porto	- 9 051	- 8 795
Kontorsmaterial	0	- 5 542
Telefonsvararen	- 1 476	- 3 740
Kostnad för hemsida	- 450	- 150
Klubblokaler	- 2 364	- 2 364
Lägerkostnader	0	- 2 029
Deltagaravg., reseknstn., gåvor m.m.	- 1 540	- 6 906
Förbrukningsinventarier	0	- 2 761
Dataprogram	0	- 12 767
Bankkostnader	- 2 610	- 2 000
SUMMA KOSTNADER	- 115 564	- 127 598

ÅRETS RESULTAT - 3 786 - 13 141

Margret Elmroth, sekreterare. Bernt Jerlström, försäljningsansvarig. Ronnie Lindqvist, exkursionsansvarig. Anders Kronhamn, inventeringsansvarig. Daniel Gustafson, programansvarig.

Revisorer har varit Elisabeth Östlund och Rune Eriksson samt revisorsuppleanter Åke Lorin och Börje Tollvik.

Valberedningen har bestått av Tage Carlsson, Ola Erlandsson och Anders Fransson som sammankallande.

Som NOF:s representant i stiftelsen Svansjön Tysslingen har Helny Olsson efterträtt Ola Åhlén.

BALANSRÄKNING

<u>Tillgångar</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Lager holkar	0	5 500
Diverse fordringar	2 000	2 500
Plusgiro	8 065	8 396
Bank	70 661	61 093
SUMMA TILLGÅNGAR	80 726	77 489

<u>Skulder och eget kapital</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Eget kapital i kr	55 262	68 403
Årets resultat	- 3 786	- 13 141
SUMMA EGET KAPITAL	51 476	55 262
Leverantörsskulder	16 900	15 197
Medlemsavg. för år 2010	7 800	3 160
Övriga kortfristiga skulder	4 550	3 870
SUMMA SKULDER	29 250	22 227
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	80 726	77 489

NOF:s representant i Osetkommittén har varit Leif Sandgren.

Vid SOF:s årsmöte på Gotland representerade Åke Pettersson (medlem i NOF och vice ordförande i SOF) också vår förening

Styrelsen i Närke Ornitologiska Förening, har under året haft 10 protokollförda sammanträden och har bestått av:

Börje Karlsson, Hans Waern, Ann-Margret Elmroth, Daniel Gustafson, Andreas Tranderud, Albin Lundkvist, Anders Kronhamn Ronnie Lindqvist och Bernt Jerlström ◀

trio tryck

Tel. 019-20 74 30 • Box 1504 • 701 15 Örebro
www.triotryck.se • triotryck@triotryck.se

har bidragit till detta nummer av
Fåglar i Närke

Märkplats Venan

Ringmärkningen i naturreservatet Oset-Rynningeviken 2009

Johan Ählén

Det 31:a verksamhetsåret i området är till ända och skall summeras och sammanställas. Jösses, har vi hållit på så länge!? Under-teknad är ju trots allt inte mer än 36 år fyllda men gruppen består ju även av äldre och mer erfarna herrar. Äras de som äras bör! Total-siffran märkta fåglar i området blev detta år en nästan kuslig kopia av året innan, nämligen 1361 vilket innebär en exakt tangering av 2008 plus en riktig stänkare som naturligtvis ägnas ett eget stycke längre fram i denna artikel. På ytan ännu ett mediokert år för verksamheten men det räcker med att skrapa lite lätt så dyker ett flertal glädjeämnena upp vilka avhandlas nedan.

Nya och sparsamma

Under året ringmärktes som sagt 1361 fåglar av 53 arter och bland dessa kan nämnas tre helt nya arter för området. Redan den 17:e februari märktes en gråspett vid matningen i Grodgölen som senare sågs vid ytterligare ett par tillfällen i området. Den 29:e maj fastnade en honfärgad mindre flugsnappare i näten i diket nedanför Venastugan och sedan naturligtvis den rödhuvade törnskatan i slutet av september. Förutom dessa märktes även områdets tredje vattenrall, tredje vassångare, ti-onde höksångare och sjätte varfågel.

Vårens projekt

Förutom enstaka tillfällen med märkning i samband med guidningar såsom Fågelskådningens dag ägnades våren även detta år att pullmärka ungar av svartvit flugsnappare, talgoxe, blåmes och stare i holkar samt åt att följa upp de projekt vi tidigare haft med mindre hackspett, kärrsångare, trastsångare och pungmes. Holkprojekten ger ett allt klenare resultat mest tack vare att holkarna suttit i så pass många år att de inte längre är funktionsdugliga eller helt enkelt har trillat ner. Något

som väl inte riktigt faller in under vårprojekt är den märkning som i huvudsak Leif ägnar sig åt vid matningen i Grodgölen under februari och mars. Sex märktillfällen där gav detta år 252 märkta fåglar av 12 arter bland annat gråspett och varfågel.

Mindre hackspett

År 2009 blev det första året av de gångna 15 då ingen lyckad häckning kunde konstateras i området. Sakerligen finns de där och att vi missat dem men antalet observerade par ligger numera på sex jämfört med toppnoteringarna på nio så sent som 2005 och 2006 vilket markerar en tydlig minskning och ett sämre häckningsresultat. Låt oss hoppas att trenden vänder uppåt igen snarast!

Kärrsångare

Projektet rullar vidare med oförminskad styrka! Totalt noterades 28 revirhävande hannar i området detta år vilket är en minskning jämfört med 2008 men fortfarande en hög siffra. Dessa fördelas på 18 sjungande i Oset och 10 i Rynningeviken. Precis som föregående år gjordes 12 egna kontroller från tidigare år varav två exemplar som märktes redan år 2004! Vi står nu inför en mycket spännande säsong när det gäller kärrsångarna då de flesta normalt sett brukar hålla till på Snötippen och vid Cementrännan. Detta område som under innevarande långa vinter genomgår kraftiga markarbeten kommer att se väldigt annorlunda ut till våren. Var kommer dessa hannar och par att ta vägen när växtligheten saknas i princip helt? Blir det ett mellanår och att de sedan flyttar tillbaka när växtligheten kommit tillbaka?

Trastsångare

Precis som 2008 sju revirhävande hannar i området och minst åtta honor och lika många lyckade häckningar. En stabil population med andra ord och med nuvarande betning och hävd av reservatet finns kanske inte plats för fler? Försök till expansion från huvudplatserna vid Ormesta holme och Rävgången har hittills inte varit speciellt lyckade men kanske kan området kring Pers hög, Lakdammarna på Rävgångsmaden och Näsbybäcken erbjuda mer lämplig häckningsbiotop om de tillåts

Ringmärkningstabell Venan 2009

Art	Antal 1979-08	2009	1979-09	Ater- fynd
Skäggdopping	1	0	1	
Rördröm	1	0	1	
Knölsvan	4	0	4	
Grågås	36	0	36	4
Kanadagås	43	0	43	3
hybrid	1	0	1	
Kricka	2	0	2	
Gräsand	5	0	5	
Brun kärrhök	22	0	22	
Duvhök	2	0	2	
Sparvhök	4	0	4	
Tornfalk	10	0	10	1
Vattenrall	2	1	3	
Kornknarr	3	0	3	
Sothöna	1	0	1	
Rörhöna	1	0	1	
Strandskata	5	0	5	
Mindre strandpipare	147	0	147	1
Större strandpipare	6	0	6	
Tofsvipa	8	0	8	
Småsnäppa	27	0	27	
Spovsnäppa	2	0	2	
Kärnsnäppa	17	0	17	
Brushane	10	0	10	
Dvärgbeckasin	5	0	5	
Enkelbeckasin	15	0	15	
Morkulla	1	0	1	
Myrspov	1	0	1	
Skogssnäppa	3	0	3	
Grönbenä	30	0	30	
Drillsnäppa	5	0	5	
Skrattmås	2616	0	2616	70
Fiskmås	3	0	3	
Gråtrut	30	0	30	1
Havstrut	3	0	3	1
Fisktärna	15	0	15	
Ringduva	2	0	2	
Turkduva	1	0	1	1
Kattuggla	2	0	2	
Sparvuggla	2	0	2	
Päruggla	1	0	1	
Tornseglare	9	0	9	
Göktyta	51	4	55	1
Gråspett*	0	1	1	
Gröngöling	5	0	5	
Spillkråka	1	0	1	
Större hackspett	29	3	32	1
Mindre hackspett	29	0	29	
Trädläcka	3	0	3	
Sångläcka	10	0	10	
Ladusvala	56	8	64	
Trädpiplärka	2367	4	2371	
Ångspiplärka	196	0	196	
Rödstrupig pipelärka	1	0	1	
Gulärka	147	0	147	2
Sädesärka	227	1	228	
Sidensvans	26	0	26	
Gärdsmyg	227	14	241	1
Järnsparv	1788	55	1843	8
Rödake	1108	59	1167	2
Näktergal	165	1	166	3
Blåhake	377	1	378	3
Rödstjart	62	1	63	

Art	Antal 1979-08	2009	1979-09	Ater- fynd
Buskskvätta	229	0	229	
Stenskvätta	40	0	40	
Koltrast	277	6	283	1
Björktrast	52	0	52	
Taltrast	216	4	220	1
Rödvingetrast	209	2	211	
Gråhoppisång	82	0	82	
Flodsångare	15	0	15	2
Vassångare	2	1	3	
Sävsångare	1940	105	2045	25
Busksångare	6	0	6	1
Kärnsångare	302	15	317	2
Rörsångare	2932	156	3088	34
Trastsångare	75	4	79	4
Härmsångare	64	1	65	
Höksångare	9	1	10	
Artsångare	182	9	191	
Törnsångare	522	13	535	
Trädgårdssång	660	22	682	1
Svarthätta	781	26	807	2
Lundsångare	1	0	1	
Grönsångare	45	0	45	
Gransångare	117	7	124	
Lövsångare	5089	180	5269	12
Kungsfågel	585	28	613	
Grå flugsnapp.	78	1	79	
Mindre flugsn.*	0	1	1	
Svartvit flug	715	22	737	
Skäggmes	64	7	71	
Stjartmes	187	20	207	
Entita	115	10	125	
Talltita	94	0	94	
Tofsmes	8	0	8	
Svartmes	247	2	249	
Blåmes	3146	186	3332	5
Talgoxe	2373	101	2474	4
Nötväcka	96	4	100	
Trädskrypare	80	8	88	
Pungmes	95	6	101	13
Törnskata	387	16	403	1
Varfågel	5	1	6	
Rödhuvad törn.*	0	1	1	
Nötskrika	23	0	23	
Skata	6	0	6	
Kråka	1	0	1	
Nötkråka	1	0	1	
Stare	206	36	242	1
Pilfink	113	0	113	
Bofink	289	3	292	
Bergfink	51	0	51	
Grönfink	249	4	253	
Steglits	47	0	47	
Grönsiska	634	7	641	2
Hämspling	66	0	66	1
Gräsiska	311	49	360	2
Snösiska	1	0	1	
Rosenfink	90	0	90	
Domherre	339	64	403	1
Stenknäck	12	0	12	
Gulsparrv	439	1	440	2
Ortolansparv	2	0	2	
Sävsparv	2244	78	2322	13
Summa	37225	1361	38586	233
Antal arter	121	53	124	38

* ny märkart för området

växa igen lite till med vass? Märkligt nog verkar inte vassarna vid Urholmen och Stentor-net duga åt de kräsna trastsångarna.

Pungmes

Förhoppningsvis ser vi nu en vändning uppåt för pungmesen igen även om häckningsresultatet fortfarande är dåligt. Under året besöktes

vi av fyra olika hannar och tre honor vilket resulterade i fem häckningsförsök i de totalt nio påbörjade bobyggen vi hittade. Av dessa lyckades bara en kull att bli flygga i Oset och man kan konstatera att trots att bon är nästan omöjliga att hitta när väl löven slagit ut så rövas en hel del bon av än så länge okända pre-

Busksångare, den som återfångades i Uppland. Foto: Johan Åhlén

datorer. Att dessa bon dessutom är känsliga för väder och vind är ju ingen överraskning där de hänger och slänger. En överraskning var dock den främmande kontroll som gjordes vilket ni kan läsa mer om längre fram. Vi blev även ombedda av Kvismare fågelstation att hålla koll på pungmesarna där och lyckades hitta två olika ha-
nar som byggde var-
sitt bo. Dessa märktes
och tecken på att en
hona varit närvarande
i området kunde ses
men ingen lyckad el-
ler ens påbörjad häck-
ning kunde konstate-
ras. Det ena boet blås-
te ner och det andra
togs till slut över av
humlor.

Höstens projekt

Märkningen vid Venastugan inleddes den 5:e juli och pågick fram till den 10:e oktober med totalt 26 märktillfällen. Bästa

märkdag blev den 18:e juli med 55 märkta fåglar vilket skall jämföras med toppnoteringen 226. Uppenbart är att den tidigare så markerade ledlinjen i diket nedanför stugan har flyttats. Den en-
vist vassröjande Leif dam-
made av märkprojektet i
vassen vid Stentornet under
augusti och september vilket
resulterade i åtta märktillfäl-
len med en toppnotering på
69 märkta den 20:e augusti.
Bland annat gav det en vat-
tenrall, sju skäggmesar, en
trastsångare och årets enda
märkta blåhake. Generellt

sett så ger den platsen mer fåglar i näten per tillfälle men artsammansättningen blir av förklariga skäl något fattigare. En försiktig gissning är att ledlinjen numera går närmare sjökanten över den mer igenvuxna Venamaden och passerar utanför Stentornet vilket kanske innebär att vi får tänka om i valet av märkplats framöver.

Göktytor. Foto: Johan Åhlén

Rödhuwad törnskata

Under rubriken ”Märkprojekt med udda resultat” hamnar i år Lennarts två veckors semester med i princip daglig märkning vid Venastugan från den 26:e september till den 10:e oktober. Redan på morgonen den 29:e september såg han något i buskagen han inte kunde bestämma och dagen efter gick efter några telefonsamtal larmet ut om den rödhuvade törnskatan vilken även hade den goda smaken att fastna och bli försedd med ring. Skådersverige fick hicka och bilarna började rulla mot Närke från alla håll. Den sågs i princip dagligen fram till den 1:a november till mångas glädje! Några hade dessutom turen att vara på plats den dag då skäggtärnan fanns i området och kunde göra den berömda tvåflugorssmållen. Grattis!

Återfynd

Några återfynd av fåglar märkta i området inkom och då bland annat följande: En rödhake från Bingsmarken i Skåne, en svarthätta från Blekinge, en sävsångare från Italien och en rörsångare från Belgien. Den sistnämnda blev dessutom vårt 100:e återfynd från utlandet. Skratmåsen är och förblir den art som genererar flest återfynd både inom och utanför landets gränser och närmar sig snart totalt 100 återfynd och mellanårskontroller. Tacksamt att märka dessa med andra ord! Årets återfynd är dock absolut den busksångare som märktes i Oset den 9:e juni 2007 och som fotograferades sjungande vid Ravalen, Norra Järvafältet i Uppland i juli månad. Ringnumret kunde avläsas på en bild upplagd på Svalan vilket faktiskt börjar bli en allt vanligare väg till återfynd. Trevligt!

Främmande kontroller

Av främmande kontroller kan nämnas följande: En järnsparv från Gävle, en rörsångare vardera från Belgien och Frankrike samt som utlovat ovan en pungmes som kräver ett extra omnämnande. Denna fågel som var en hane upptäcktes först den 26:e april vid Sandby mosse i Skåne där den tillsammans med en hona byggde bo och misslyckades med en kull ungar. Den ringmärktes där den 29:e april och observerades sista gången den 16:e

maj vid Blanks mosse, en dryg kilometer från den misslyckade häckningen, där han byggde på ett nytt bo. Den 25:e augusti fastnar han i nät vid Stentornet! Vidare öden okända! Varför denna förflyttning cirka 50 mil mot norr när det redan är för sent för att påbörja en ny häckning? Det är uppenbarligen mycket vi inte vet!

Mot nya djärva mål och projekt under 2010! ◀

Lokalnamnen i Kvismaren

Åke Lorin

Under senhösten har en kommitté från Föreningen Kvismare Fågelstation försökt att sortera bland alla lokalsamn i Kvismaren och sedan samordna de nya namnen med ansvarig i Svalan. Från fågelstationen har Kalle Schölin, Åke Pettersson och Jan Sondell medverkat och från rapportsystemet Svalan Johan Åhlén. Underlag till besluten och kartmaterial finns på fågelstationens hemsida; www.kvismaren.org.

För er som inte har möjlighet att hämta materialet där återfinns namnen på kartorna på efterföljande sidor. Vi hoppas att det underlättar för er att hitta och själva ange korrekta namn på obsplatser i noteringar och rapporter.

På kartorna har följande markeringar använts:

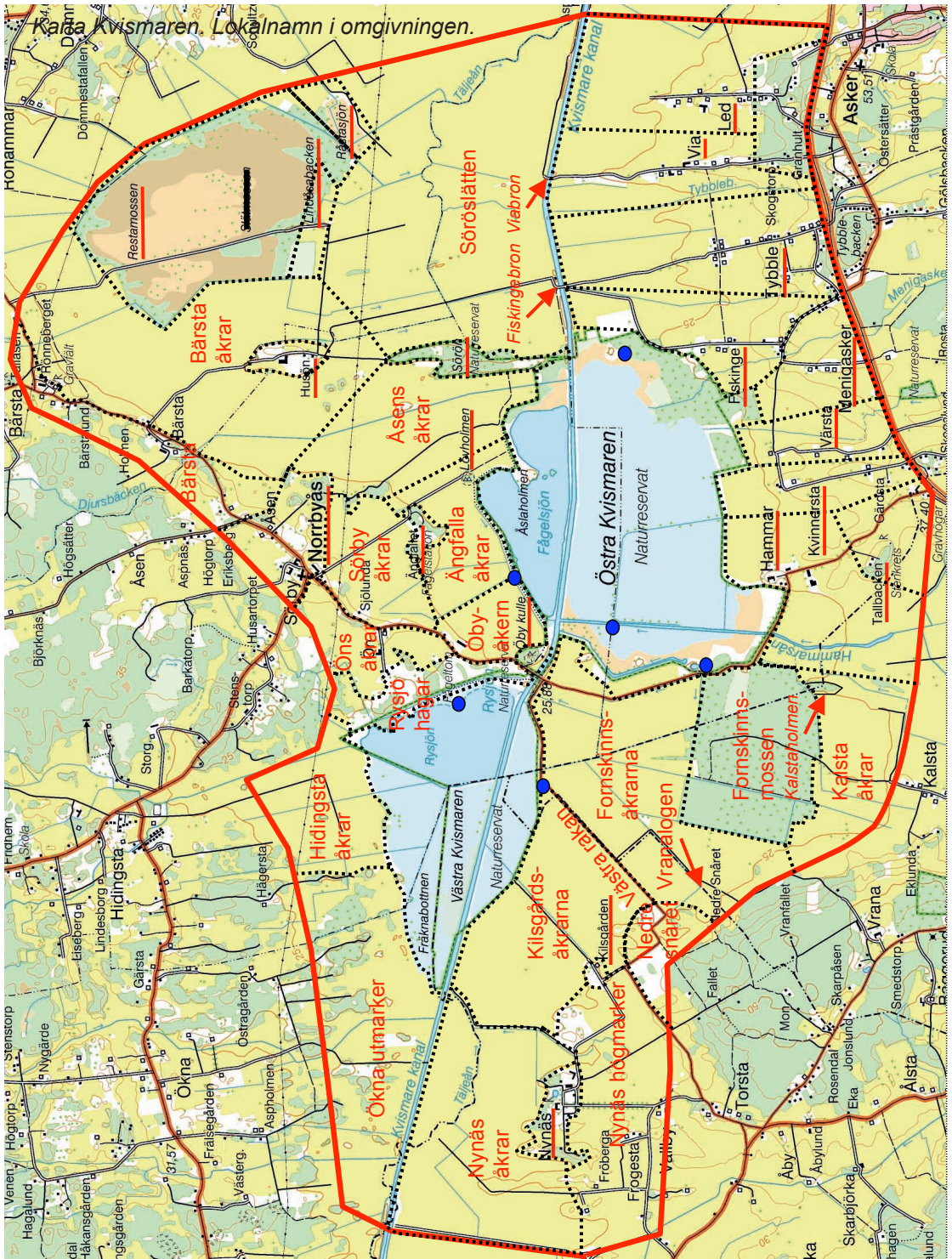
Yttergräns för namnarbetet är markerat med röd heldragen linje.

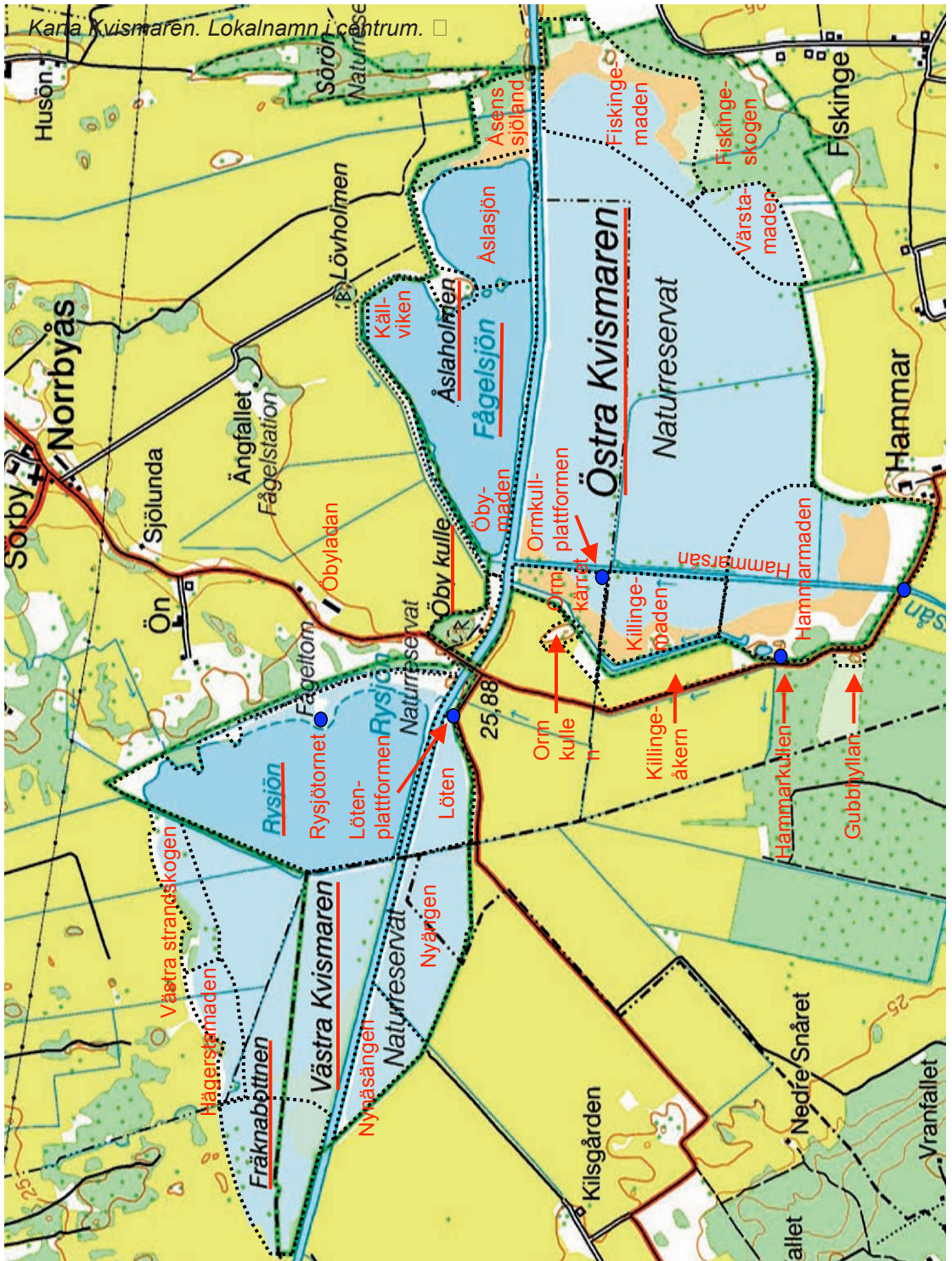
Lokalers gränser är markerat med svart punktstreckad linje om den inte har en naturlig begränsning.

Lokalers namn är skrivna med röd text eller där gammalt namn bibehålls har det strukits under med röd heldragen linje.

Namn som skall undvikas är överstruket med svart.

Punktlokaler är markerade med blå punkter eller röd pil för lägesmarkering. Dessa lokaler är främst avsedda för sträck. ◀

Inventering av Boglundsängen 2009

Ronnie Lindqvist

I år inventerades häckfågelbeståndet på Boglundsängen för tredje året i rad och sammanfattningsvis kan man säga att strandängar och vattenspeglar har mognat, med en betydande ökning av antalet fågelrevir som resultat. Inga överraskningar har noterats i faunan men indikatorerna håller ställningen och Boglundsängen visar god klass med talrika häckningar av doppingar och en begynnande skrattnåskoloni. Inte mindre än 186 revir av 42 fågelarter har hittats 2009.

Det har utförts en del markarbeten även i år och vattenståndet i dammarna har varierat mycket under perioden vilket bl. a. har medfört att doppingarna har fått användning för sin sagolika förmåga till anpassning. Spolierade häckningar till följd av dränkta bon följdes omedelbart av nya och mer lyckade sådana.

Boglundsängen inventerades det här året vid åtta tillfällen. Det första den 10 april och det avslutande den 30 juni. Metoden var revirartering, samma som vid de tidigare årens inventeringar. Tiden på dagen var från soluppgången och ca tre timmar framåt.

Det praktiska inventeringsarbetet har i år utförts av Ronnie Lindqvist. Sammanställning av resultat, justering av områdeskarta och presentation av resultatet i form av tabell, digital karta och inplastad områdeskarta med revirplacering har utförts av Kurt Johansson.

En nyhet är att vissa arter som i huvudsak häckar på eller i anslutning till vattenspeglarna redovisas summariskt på kartan med angivet antal par i tabellform, med undantag av skrattnås där alla häckningar är markerade.

Det är viktigt att komma ihåg att häckande fåglar inte nödvändigtvis betyder att ett bo är hittat. Revirhävdande hannar och liknande in-

dikationer likställs med häckning i den här undersökningen.

Artkommentarer

Grågås har ökat som häckande art.

12 konstaterade häckningar i år i jämförelse med 9 förra året. Det är i huvudsak de östra strandängarna som grågåsen utnyttjar för häckning.

Gräsand konstaterades häcka på 29 platser mot 7 platser 2008. Även här ligger tyngdpunkten på strandängarna i öster men gräsanden har som bekant förmåga att etablera sig i minsta vattensamling.

Skedand finns stationärt på Boglundsängen. Ingen häckning är konstaterad men arten brukar tillskrivas stor kräsenhet i biotopvalet och ger alltså Boglundsängen ytterligare en kvalitetsstämpel.

Smådopping är med sin ständiga närvaro på vattenspeglarna lite av en karaktärsart för området. Vi konstaterade fyra häckningar men det kan ha varit fler. Förra året häckade två par. På grund av att vattenståndet ändrades radikalt strax efter de första häckförsöken i början av perioden, spolierades dessa och smådoppingarna fick efter en liten viloperiod börja om med bobygge och äggläggning. Detta resulterade i minst fyra lyckade häckningar och inte mindre än 27 individer samtidigt är rapporterade den 27 augusti. I huvudsak höll smådoppingarna till i de centrala delarna av den västra Boglundsängsdammen.

Svarthakedopping konstaterades också häcka i samma omfattning och med likartade problem som smådoppingen. Fyra par fick ut ungar och inte mindre än 15 pulli rapporterades den 21 juli. Förra året häckade två par. Svarthakedoppingarna hittade man företrädesvis i den sydligaste delen av västra dammen.

Gråhakedopping har hållit till hela sommaren på Boglundsängen. En ensam vuxen individ har setts hela perioden, men tre rapporter på en ung fågel finns också.

Skrattnås börjar få till något som kan bli en koloni. Vi bedömer att 13 par fick ut ungar.

Skrattmåsens etablering är absolut nödvändig för en fortsatt framgång för doppingarna som uppskattar det skydd som en vaksam skrattnåskoloni kan ge. Skrattnåskorna häckade i huvudsak på de höbalar som lagts ut i vattnet, liksom fisktärnor och fiskmåsar.

Mindre strandpipare bedömdes häcka även i år. Ett par höll till på vallen längs Lillån.

Rödbena höll revir på sankångarna i öster. Tre par häckade.

Sånglärka häckade i ungefär samma omfattning som tidigare. Nio häckningar, även i år, huvudsakligen i de norra delarna av området.

Gulärta fanns med ett par längs den centrala vallen och favoriserade oftast de norra delarna.

Ängsplärka minskade i år. Förra årets 11 par blev i år 6 häckande par. Möjligen kan 6 par vara en för låg siffra eftersom ingen beräkning av antalet par i den centrala, oåtkomliga delen har utförts. Ängsplärkan verkar trivas bäst på nyetablerade marker och kanske kommer numerären att minska efterhand som Boglundsängen mognar.

Sävsångare har ökat kraftigt. 10 sjungande hannar i år jämfört med 4 år 2008. Området runt träbron i söder var favoritillhåll. Trots att en del busk- och vassvegetation försvann i år vid markarbeten lyckade sävsångarna hitta många lämpliga biotoper.

Boglundsängen fortsätter att visa sina kvalitéer. 2009 har inte mindre än 148 arter fåglar rapporterats och det totala antalet arter över

Art	Revir	Vatten	Strandäng	Vall	Åker	Dungar	Kantzön
Grågås	12 (9)		12 (9)				
Gräsand	29 (7)		29 (7)				
Svarthaked.	4 (2)	4 (2)					
Smådopping	4 (2)	4 (2)					
Sothöna	8 (7)	8 (7)					
Fisktärna	5 (1)	5 (1)					
Fiskmå	3	3					
Skrattmå	13	13					
Tofsvipa	18 (14)		15 (11)	3 (3)			
Enkelbeck	2 (4)		2 (4)				
M. strandpip.	1 (1)		1 (1)				
Rödbena	3 (5)		3 (5)				
Sånglärka	9 (10)		4 (4)	2 (3)	3 (3)		
Trädpiplärk	1 (1)					1 (1)	
Ängsplärk	6 (11)		5 (8)	(1)			1 (2)
Sädesärta	2 (3)		(2)				2 (1)
Gulärta	1 (1)		1 (1)				
Buskskvätta	3 (3)						3 (3)
Björktrast	3 (3)					3 (3)	
Rödake	1 (1)					1 (1)	
Grässhopp.	2 (1)						2 (1)
Sävsångare	10 (4)						10 (4)
Rörsångare	1						1
Kärrsångare	2 (1)						2 (1)
Törnsångare	3 (4)						3 (4)
Lövsångare	6 (5)					3 (2)	3 (3)
Trädgårdsså	2 (1)						2 (1)
Svarthätta	1						1
Härmsång	1						1
Nöttvacka	1					1	
Blåmes	2 (2)					2 (2)	
Talgoxe	5 (4)					3 (2)	2 (2)
Stare	2 (2)					2 (2)	
Bofink	4 (2)					2 (2)	2
Grönfink	2 (2)					1 (1)	1 (1)
Steglits	2					1	1
Gulspurv	2 (1)					(1)	2
Sävsparv	6 (5)						6 (5)
Sv flugsna	1					1	
Korp	1					1	
Kräka	1 (1)					1 (1)	
Ladusvala	1 (1)						1 (1)
Tot. arter	42 (40)	6 (4)	9 (13)	2 (3)	1 (1)	14A (14)	19 (14)
Revir	186 (130)	37R	72R (56)	5R (7)	3R (3)	23 R (22)	46R (30)

Tabell över inventeringsresultat 2009 för art och revir. Motsvarande för förra året inom parentes

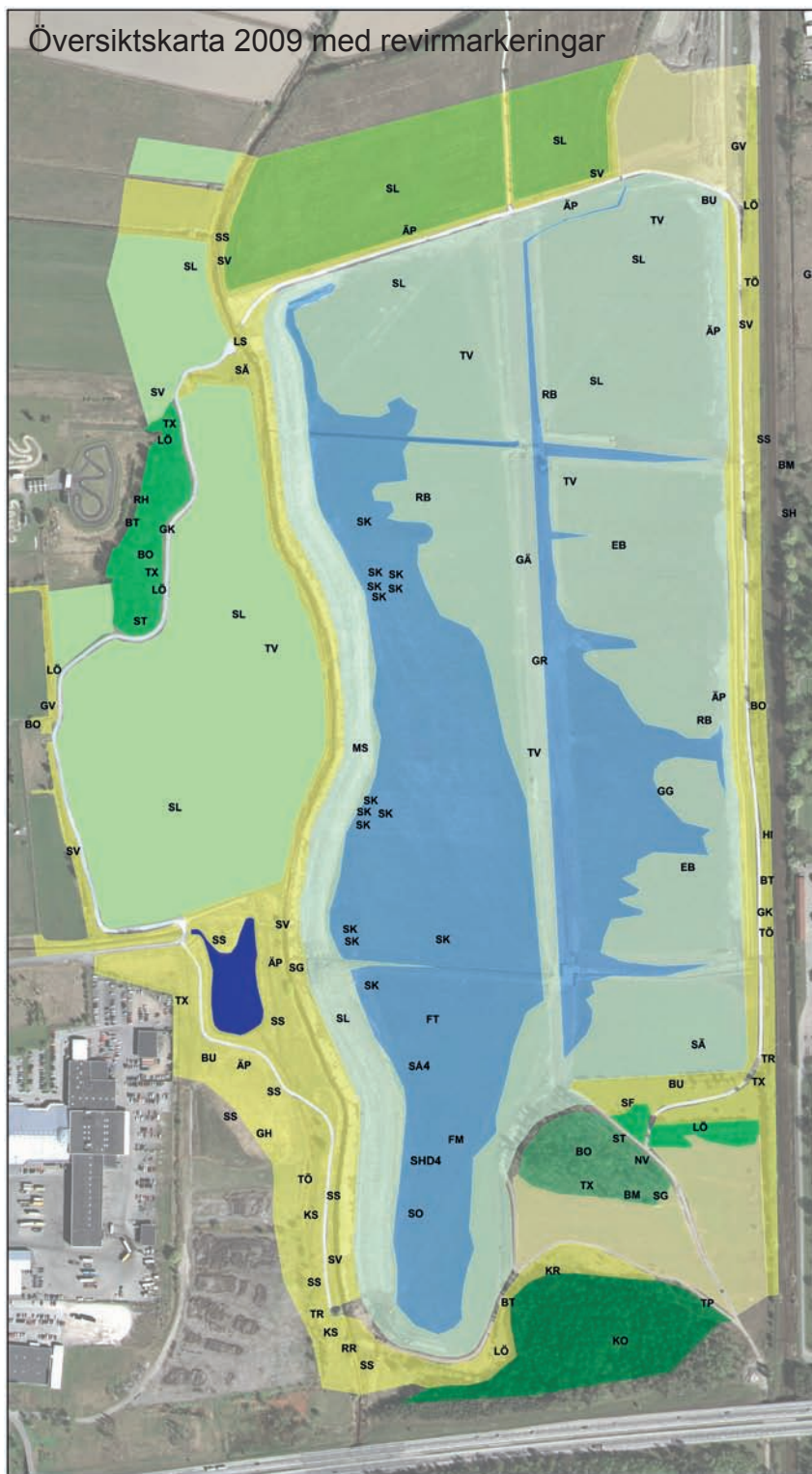
åren är nu uppe i 167.

Området växer fram och är nu föreslaget som ett nytt naturreservat vilket behövs för att säkerställa framtiden och förhoppningsvis generera mer resurser för skötsel och utveckling.

Ett fågeltorn står i det närmaste klart, och beträdnadsförbud på de inhägnade områdena måste utlysas under häckningsperioden vilket bör bli möjligt när beslut om reservatsbildning är taget.

Revirens placering framgår av efterföljande karta. ◀

Översiktskarta 2009 med revirmarkeringar

100 m

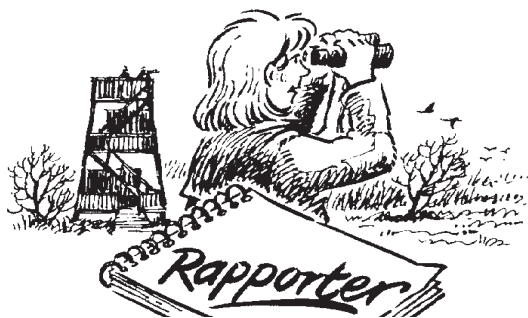
Siffror efter art (t ex SHD4) anger 4 revir inom ett mindre område.

Teckenförklaring

förk.	Art	ar
GG	Grågås	
GR	Gräsand	
SO	Sothöna	
SHD	Svarthakedopping	
SÅ	Smådopping	
FM	Fiskmås	
FT	Fisktärna	
SK	Skrattmås	
TV	Tofsvipa	
RB	Rödbena	
EB	Enkelbeckasin	
MS	M. strandpipare	
SL	Sånglärka	
ÅP	Ångspiplärka	
TP	Trädpiplärka	
SÅ	Sådesårla	
GÅ	Gulårla	
BT	Björktrast	
BU	Busksskvätta	
RH	Rödhake	
LÖ	Lövsångare	
TR	Trädgårdssångare	
SH	Svarthätta	
TÖ	Törnsångare	
SS	Sävsångare	
RR	Rörsångare	
KS	Kärrsångare	
GH	Gräshoppsångare	
HI	Härmsångare	
SE	Stare	
TX	Talgöxe	
BM	Blåmes	
NV	Nötväcka	
BO	Bofink	
GK	Grönfink	
SG	Steglits	
GV	Gulspurv	
SV	Sävsparv	
SF	Svarvit flugsnappa	
LS	Ladusvala	
KR	Kråka	
KO	Korp	
Summa	42	

Biotoper

	Barr/lövdunge
	Barrdunge
	Bete
	Damm
	Kantzön
	Lövdunge
	Slåttervall
	Strandäng
	Vattenspegel
	Åker

Exkursion till Yxnäset 2009-10-18

Gunnar Nilsson

Det blev en sådan där morgon som man önskar att det skall bli när man planerar en oktober-aktivitet till Yxnäset. En morgon med någon minusgrad men klart, soligt och vindstilla som gör att solen värmer framåt förmiddagen.

Ladusvala i sikte. Ove Petersson, Sivert Juneholm, Jan Gunnarsson och Sven-Erik Eriksson pekar ut den för Per-Martin Ramberg. Foto: Gunnar Nilsson

På P-platsen vid Bondevrak samlades 14 personer kl 09.00.

Ett stort antal sädgäss, säkerligen över 2000, fanns på ängarna mot Egby tillsammans med några spetsbergsgäss. Tre unga havsörnar såg till att aktivera gässen under förmiddagen varvid det blev som en enorm ljudvägg mot åsen och vid lunchtid landade ett stort antal gäss också i Yxviken. Inte mindre än 137 salskrakar, enbart honfärgade, fanns i Yxviken tillsammans med 12 sothöns, 3 skäggdoppingar, 8 storskarvar, några knipor, 7 sångsvanar och 6 storskrakar. I vassen norr om plattformen kunde ett antal skäggmesar studeras på nära håll och en grupp fanns i kanalmynningen där även en ung rörhöna upptäcktes. Det var också ett konstant sträck av mindre grupper skrattmåsar. 126 ex räknades in men betydligt fler passerade säkerligen.

En mindre flock vigg innanför Solholmen satte fart på energiknölarna eftersom 2 av de honfärgade fåglarna hade ovanligt mycket vitt runt näbbfäste - typ bergand. Efter koll i fågelböckerna var vi dock överens om att det var vigghonor på grund av huvudform och avsaknad av kindfläck.

Kaffe och korvgrillning blev det också på Yxnäsa udde där den murkna gamla stocken vid brasan nu blivit ersatt av några plankor av lärkträd.

När vi avslutade exkursionen vid P-platsen dök helt plötsligt en ladusvala upp och födosökte i gläntan innanför parkeringen.

Mindre korsnäbb, skedand, steknäck, steglits och ladusvala blev nya arter för oktober-exkursionerna. Totalt sågs denna morgon 52 arter av de 88 som sammanlagt setts under oktober-exkursionerna. ◀

Resa till Hållö på västkusten 2009-10-23--25

Fågelskådarresa till Hållö ur nybörjarens perspektiv.

Gudrun och Torbjörn Wall

Efter deltagande i några lokala exkursioner, örnspaning i tät dimma vid Öby kulle, spaning efter tretåig hackspett i Garphyttans nationalpark och exkursion till trandansen vid Hornborgasjön, kände vi oss mogna för det stora äventyret och anmälde oss till Hållöresan.

Vi, det är min fru Gudrun och undertecknad, två gröngölingar (alltså nybörjare inom fågelskådningens svåra men intressanta konst).

Till reskamrater i vår bil fick vi två, för oss totalt okända personer, Anders Kronhamn och Per Wedholm. Dessa visade sig vara belevade, hjälpsamma och mycket kunniga inom gebitet fågelskådning, de hade tillsammans många hundra kryss. I jämförelse med oss, med endast 100 kryss måste de betraktas som proffs.

På väg ut till Hållö med Hållöfärjan ses Ulf Jorner, Hans Börjesson i förgrunden, Rune Eriksson, okänd, Helny Olsson, Bengt Jalsborn, och Tage Carlsson. Foto: Jan-Olov Ragnarsson

Dag 1.

Första uppehållet gjordes vid Detterstorp, i närheten av Halle- och Hunneberg i Västergötland. På väg över en stubbåker ropar någon ut dagens första observation. "Varfågel i gröna trädet". Här kom vårt första dilemma. Vi hade svårt att se trädet, möjligtvis hade även vi kunnat artbestämma den något ljusa fläcken i nämnda träd om vi haft bättre utrustning. Vi var ju vana vid Oset där man nästan kan se vad det är för fågel med obehäpnat öga.

Andra stoppet blev vid fågeltornet i Vänersborg, där dagens första kaffetår inmundigades. Förutom av fågelskådare fullbelagt fågeltorn var 3 sjöorrar och 2 salskrakar närvarande på platsen

Tredje stoppet var planerat till Toftenäs vid Skärhamn. Så mycket mer än vacker natur observerades inte på platsen.

Sen eftermiddag påbörjades resan till Smögen och Makrillvikens vandrarhem.

Dag 2. Hållö.

Efter tidig väckning avgick båten till Hållö halv åtta. Hållö är ett naturreservat beläget ungefär 10 minuters båtfärd från Smögen. Resan gick bra om den än var något kylig i denna tidiga morgonstund. Vi angjorde bryggan vid ön i den begynnande gryningen och började vandrigen söderut på ön till ett gömsle som har fått namnet Holken.

Holken visade sig vara ett för dagen perfekt ställe, vi hade vinden i ryggen och tak över huvudet all den stund regnet kom och gick under förmiddagen.

Holken blev mer eller mindre överbefolkad när 14 stycken skådare vecklade ut sina kikarstativ.

Snart haglade observationerna och informationerna:

-tordmule kommer in från vänster, är nu vid gröna grynnan alldeles under horisonten, flyger rakt emot oss.

Från ett annat håll meddelades;

- ett antal tobisgrisslor flyger i rakt motsatt riktning.

Frustrationen var påtaglig Vi hade inte sett några mular eller grisslor och började så smått längta hem till Oset där fåglarna sitter eller ligger stilla eller på sin höjd kajkar omkring i dammarna för allmän beskådan. Så småningom började dock också vi med assistans av vänliga medresenärer få syn på flera arter vi inte hade sett förut.

Vi lämnade Holken vid middags-tid med syftet att ta oss runt denna vackra klippö. Enligt uppgift finns endast tre träd på ön, lokaliserade till de gamla fyrvaktarbostäderna.

Klockan 3 anlände Hållöfärjan för vår åter-transport till fastlandet där ett kortare stopp gjordes på Sandön som ligger vid Smögen inte långt från vandrarhemmet.

Dag 3.

I hållande regn besökte vi Ramvikslandet med Haby bukt och Grosshamn.

Dessa platser är säkert ännu vackrare i något bättre väder. Hagby bukt bidrog med ett 20-tal toppskarvar.

Vid lunchtid var de flesta tillräckligt genom-frusna och beslutet togs att påbörja hemresan.

Följande nya arter kan vi "gröngölingar" med glädje kryssa: Skärsnäppa, toppskarv, sjöorre, tretåig mås, kungsfågel, skärpiplärka, pilgrimsfalk. Havssulan fick vi aldrig syn på.

Enligt genomförda artgenomgångar observerades totalt 67 arter fördelade enligt nedan.

Detterstorp, Västergötland: 1 varfågel. Fågel tornet, Vänersborg: 3 sjöorre, 2 salskrake. Toftenäs, Skärhamn: Inget speciellt. Hållö: 1 havssula, 3 toppskarv, 1 pilgrimsfalk, 11 skärsnäppa, 10 tretåig mås, 2 sillgrissla, 100 tordmule, 9 tobisgrissla, 15 skärpiplärka, 30 vinterhämling. Sandön Smögen: 1 toppskarv, 2 sillgrissla. Haby bukt: 20 toppskarv. Grosshamn: 2 topp

Hållömiljö med fyren, vandrarhemmet hitom och kyrkan till höger om fyren. I bakgrunden Smögen. Foto: Jan-Olov Ragnarsson

skarv, 1 tobisgrissla.

Till sist, tack för tre innehållsrika och lärorika dagar i en för oss ny fågelskådarmiljö, tillsammans med hjälpsamma och vänliga människor! ◀

Engelbrektsholmen och Katrinelund 7 november

Marianne Johansson

Grå är november och ljuv är någon annan månad, det stämde verkligen denna höstmorgon när vår exkursion startade. Det kändes bra att samlas ett gäng och ge sig ut på fågelskådning vid en tid när man tror att det inte är så mycket att se och höra i naturen. Disigt och mörkt, vindstilla och några plusgrader, så höll sig vädret hela dagen.

Vi började med att göra ett besök vid småbåts-hamnen i Göksholm. Bryggorna var tomma och där var några få båtar uppdragna på land. Det enda ljus som fanns kom från några lykt-

stolpar som lyste upp området. Hjälmarens låg alldeles spegelblank med dimma och dis efter stränderna så det var svårt att se färgerna på sjöfågla. Mellan bryggorna höll en svanfamilj till men den blev skrämmd när det kom ett gäng, kanske inte alldeles smygande och tysta, fågelskådare. Två gråhäger hade sin hemmahamn här och lyfte från sina stenar för att kolla vilka vi var. På långt håll såg vi storskrake, salskrake, storskarv, gråtrutar, skrattnåsar och några standardskäggdoppingar. En större flock grönsiskor rörde sig fram och tillbaka i trädtopparna. Korsnäbbar lät också i träden men vi lyckades inte få syn på dem.

Nästa stopp var Engelbrektsholmen, platsen där man tror att Engelbrekt mördades 1436. Holmen är numera en udde som ligger cirka femhundra meter från småbåtshamnen. Där är det rest ett minnesmärke över Engelbrekt. Där fanns grillplats med bänkar och bord så det passade bra att vi tog vår första kafferast här. Vinden hade ökat lite grann men det hjälpte inte, diset låg kvar. Sjöfågla var svårsedda men det var samma som vid småbåtshamnen. Det blev några flera arter på promenaden mellan p-platsen och udden, bland annat en stjärtnes, gråsiskor, större hackspett, blåmesar, talgoxar, gulsparr, björk- och taltrastar. Icke att förglömma en gårdsmyg och kungsfåglar.

Vi gjorde ett snabbesök vid Sundholmen bara för att få se denna plats innan vi fortsatte mot Katrinelundsbadet. Färden gick genom Stora Mellösa där vi lyckades

Gudrun Wall, Åke Lorin, Gun Isacson, Ronnie Lindqvist, Torbjörn Wall förutom fotografen Marianne Johansson

kryssa tamduva och en tornfalk. Väl framme vid badet hade vinden mojnät igen. Vi lyckades spana in två havsörnar i diset. Några gråtrutar flög långt bort över sjön. De enda gäss vi fick se under exkursionen låg här och det var ett stort gäng kanadagäss.

En nyhet för resan blev stoppet vid Hästhagens småbåtshamn och Skomakarholmen, där det förr låg ett gammalt varv. Detta är hemmatrakter för mig då vi hade sommarstuga i Åkesbergsskogen strax intill i min ungdom. Det var verkligen en upplevelse att se "varvet", numera ingenting, och den gamla sjunkna prämen som vi badade och dök ifrån på den tiden fanns inte heller ett spår av. Lindön som ligger mittemot Skomakarholmen var sig lik, där röjde vi vass om vintrarna och eldade så det rök över hela Åsbyviken.

Det fanns färskas spår av bäver på Skomakarholmen, flera stora träd var fällida. Här fanns det mest fåglar under hela exkursionen, ett 50-tal sothönor, 9 knölsvanar, ett 20-tal salskrakar, knipor och gräsänder höll till i viken. Och här lyckades vi höra och se mindre korsnäbbar.

Exkursionen närmade sig sitt slut och vi gjorde ett sista stopp vid Ässöbron för att äta upp det sista av matsäcken. Gud förbjöd att man har något av den med sig hem! Det var fortfarande lätt disigt och halvljust så vi såg inte

många fåglar vid bron. Det blev storskrake, salskrake och skäggdopping, en av var.

Tiden går fort när man är i trevligt sällskap, det var Torbjörn och Gudrun Wall, Gun Isacson och Ronnie Lindqvist, Åke Lorin och under-tecknad. Vi var ute från klockan 07.00 till cirka 14.00.

Man upplever naturen mycket mera intensivt när diset ligger över en och det aldrig blir riktigt ljust så det var en mycket lyckad exkursion. ◀

Decemberskådning, Öby kulle 2009-12-05

Ronnie Lindqvist

Det är spännande att skåda fåglar på udda platser och vid udda tillfällen. En kall dag i början av december är ett udda tillfälle. En osäkerhetsfaktor är vilka fåglar man ska se och en annan osäkerhetsfaktor, om man anordnar en exkursion är om det ska komma några deltagare.

Årets örnspaning vi Öby kulle, Kvismaren skulle bli mer positiv än förra årets upplaga. Tät dimma dolde alla örnar i Kvismardalen då,

men i år var morgonen klar och luften hög.

Mycket riktigt! Strax efter det att guiden anlant dyker de första deltagarna upp, med förväntningarna högt ställda. Vart är örnarna? Lite försiktigt utlovas åtminstone någon havsörn mot uppvisande av någorlunda tålamod. Totalt besöker ca 10 personer oss under förmiddagen. Det visar att intresse finns även under december för vad vår natur kan uppvisa.

Den här typen av exkursioner är lättsamma tillställningar där kaffedrickandet intar en framträdande plats bland aktiviteterna men som arrangör önskar man att åtminstone några fåglar ska visa sig. Ett par fastfrusna unga svanar vållar stort huvudbry. Ska man ingripa eller ska man låta naturen ha sin gång? Ingripa med fara för sin egen hälsa? Svåra frågor som man måste tampas med som naturintresserad människa.

Telefonen ringer, och en kamrat upplyser om att havsörnsparat behagat flyga in för en uppvisning och snart har alla en vacker bild på näthinnan av ett kraftfullt par vuxna havsörnar mot en bakgrund av Kvismaren i senhöstskrud. Genast känns allt fullbordat.

Dagen blev lyckad med en blå kärrhökshona, tre fjällvråkar, en ormvråk, och en tornfalk förutom de två havsörnarna. Bland andra fåglar kan 45 sångsvanar, en storskrake, och stora flockar av björktrastar med enstaka rödvingetrastar nämnas.

Visst är det fint att skåda lite i advent! ◀

Havsörn 3k, fotad 7 mars i år av Torbjörn Arvidson

NOF samarbetar med:

Studie
främjandet

www.sfr.se/orebro

Artracet i januari

Ake Lorin

Resultatet av årets januarirace blev att lag 1 Fyrtornet & släpvagnarna tog hem vinsten igen för andra året i följd med 56 sedda arter. Hur de bar sig åt för att lyckas kan ni läsa i separat artikel. Väder: Mellan åtta och tolv grader kallt, växlande vind och tidvis lätt snöfall. I år var det 44 deltagare fördelat på 12 lag. Ny raceart blev Dubbeltrast som noterades av hela 4 lag. Medelantal arter per lag blev 48,33. Resultatet för respektive lag kan studeras i artlistan där art med ljusgrå markering har setts av alla lag medan mörkgrå markering anger att arten endast setts av ett lag.

Lagens nummer i tabellen och personsammansättning är som följer. Observera att många lag hamnat på samma antal sedda arter och att det inte gjorts någon inbördes placering utan är snarare deras anmälningsordning.

Lag 1 Fyrtornet och släpvagnarna - *Andreas Sandberg, Anders Carlberg, Peter Gustafsson och Håkan Persson*

Lag 2 Fjällrävarna - *Ola Erlandsson och Magnus Friberg*

Lag 3 Topp 2 - *Johan Åhlén och Lage Johnson*

Lag 4 The Dream Team - *Ola Strand och Leif Sildén*

Lag 5 Entusiasterna - *Börje Karlsson, Leif Haldorson, Daniel Gustafson, Mattias Pozsgai och Claes-Håkan Gustafson*

Lag 6 Christmas squad - *Santa, Rudolf, Nisse 1 och Nisse 2...*

Lag 7 TT - *Roland Thuvander, Hannes Rydell, Per Askengren, Leif Rydell och Claes Nordell*

Lag 8 Dövs kallarna - *Benny Fredriksson, Håkan Carlestam, Olle Liljedahl, Bernt Bergström*

Lag 9 Helny och gubbarna - *Helny Olsson, Åke Lorin, Bengt Jalsborn och Bernt Järlström*

Lag 10 Lady och Lufsarna - *Ove Pettersson, Lars Karlsson och aspiranten Jenny Pettersson*

Lag 11 Ronny och Raggarna - *Anders Jacobsson, Anders Karlsson, Ronny Nilsson (Vingåker) och aspiranten Ulf Mörnerud*

Lag 12 Kumla Jailbirds - *Hans Waern, Peter Karlehagen, Björn Ander, Anders Fransson samt aspiranten Johannes Waern.*

Artlista januariracet

Art (71 st)/ Lag	1	2	3	4	5	6	7	10	8	9	11	12
Knölsvan	x		x	x		x						
Sångsvan	x	x		x	x		x		x		x	
Kanadagås	x			x	x							
Gräsand	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Stjärtand					x						x	
Knipa	x		x	x		x	x	x	x	x		x
Storskrake	x				x							
Järpe		x	x									
Orre									x			x
Tjäder			x									
Rapphöna	x											
Fasan		x					x		x	x	x	
Smådopping	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Havsörn	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	
Duvhök	x	x	x	x		x		x				x
Sparvhök	x			x	x	x		x		x	x	
Ormvråk	x		x	x	x	x	x	x				x
Fjällvråk	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kungsörn			x	x								
Tornfalk	x				x			x	x			
Rörhöna	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Sothöna	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Fiskmås	x	x		x	x		x			x	x	
Tamduva	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ringduva	x	x		x			x		x		x	x
Turkduva			x		x	x			x	x		
Sparvuggla		x	x	x								
Kattuggla	x	x		x								
Gråspett						x	x	x		x		
Gröngöling	x				x							
Spillkråka	x	x	x	x		x		x		x		x
St. Hackspett	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Tretåig hacksp.									x			
Sidensvans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Strömstare	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gärdsmyg	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Koltrast	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Björktrast	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rödvingetrast	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Dubbeltrast		x		x		x	x					
Kungsfågel	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x
Skäggmes		x				x						
Stjärtmes	x	x	x				x					
Entita	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Talltita	x	x	x	x	x	x		x	x			x
Tofsmes	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Summa	56	52	52	52	50	50	48	45	45	45	43	41

Art (71 st)/ Lag	1	2	3	4	5	6	7	10	8	9	11	12
Svartmes	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
Blåmes	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Talgoxe	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Nötväcka	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Trädskrypare		x	x	x	x	x	x	x		x		
Nötskrika	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Skata	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Nötkråka					x			x	x	x	x	x
Kaja	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kråka	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Korp	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Stare	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gråsparv	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Pilfink	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bofink	x						x					
Bergfink	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Grönfink	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steglits	x	x	x	x		x	x				x	
Grönsiska	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gråsiska	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
M. Korsnäbb	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
St. Korsnäbb		x	x									
Domherre	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Stenknäck	x		x	x	x	x		x	x	x	x	
Gulspurv	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Summa	56	52	52	52	50	50	48	45	45	45	43	41

Tack Lennart

Håkan Persson

Så blev det dags igen. Jag fick ännu en gång äran att skjutsa runt på rrk-are och fyrahundra-plus-are i årets stora begivenhet - Närke-racet. Jag, Anders och Andreas slöt upp, mitt i natten hemma hos Peter. Jag hade försovit mig några minuter men jag möttes av ett oväntat lugn. Hade ställt in mig på råskäll men förklaringen kom några dagar senare...

Ekonomia
Redovisningskonsult AB

Innan gryningen - bra flyt

Planen var klar - häng in så mycket som möjligt innan gryningen. Ugglor är ju uppenbara mörkerarter men sen då. Det visade sig att både fiskmåsen vid hängbron i Örnsro och knölsvanen vid färjeläget i Hampetorp var samarbetsvilliga. Sedan plockade vi fram trumfkortet i form av Andreas pappas (vi kan kalla honom Lennart, för han heter så) goda omdöme att berätta för sin son att det minsann fanns både storskrake, kanadagås, sångsvan och knipa i Frövitrakten, flera meter innanför Närkegränsen. Och två timmar senare var även dessa arter klara.

Sedan bar det av söderut igen och en lite dråplig situation uppstod vid färjeläget då skepparen själv, sömndrucken och säkert väckt av vårt skrammel, kom ut från sitt lilla skjul och undrade vad vi höll på med. Här gällde det att välja sina ord så Peter sa nåt i stil med att vi var lite oroliga för den knölsvan som setts vi kajen en tid. Skepparen fattade galoppen och bjöd oss upp på färjan. Svanen låg och frös några meter bakom båten på en tunn ishinna. Skepparen frågade sedan, helt logiskt, om vi skulle ta hand om fågeln eller hjälpa den på något annat vis. Då klev Anders fram, med fjolårets knölsvansplurning fortfarande färskt i minnet och förklarade lugnt men undflyende att - Mn-jaaej - vi skulle bara titta till den lite grann... Den skepparen undrar nog än idag vad det var för kufar han hade att göra med den där kalla januarinatten... Om han bara visste.

Strax därefter var vi millimeter från att klippa ett rådjur och historien kunde ju ha slutat där men det gjorden den inte för den fortsatte ner till Breven där gryningen väntade.

Gryningen - sämre än väntat

Breven minsann - en av våra mest välrekade lokaler - bjöd inte alls på det artfyrverkeri vi inbillat oss. Allt gick lite trögt, skogsmesar, någon havsörn, misstänkt sparvuggla, många fågelskådare, en del jägare. Nej, det blev inte som vi väntat oss. På tillbakavägen stannade vi till vid några fågelbord i Kilsmo där de svårjobbade arterna bofink och stjärtmes gladde mest.

Förmiddagen - de trillar in

Missad dubbeltrast vid Göksholm sinkade oss med trekvart. Rapphönsen i utkanten av Odensbacken var däremot samarbetsvilliga. Kvismaren gav just ingenting - medan gamla goa reningsverksdammen i Kumla, i sedvanlig ordning, levererade.

Eftermiddagen - planlöst utan riktning

Retur till Kvismaren - även denna gång utan nämnvärt resultat. Vidare mot Örebro där tvenne duvarter vid Hagalundsbacken gäckade oss. Ringduva fick vi, med nöd och näppe, dock syn på i Oset där fasaner och trädkrypare var skulkigare än vanligt och missades.

Att Anders drabbats av något virus förstod vi alla, för att sitta och humma i baksätet är inte likt honom. Det visade sig senare att en jätteförkylning bröt ut och för mig blev det uppenbart varför jag inte fick bannor för försovnningen.

Väl i mål konstaterades att vi vunnit och analysen var glasklar. Det var simfåglarna på natten som avgjort. Tack Lennart! ◀

Årskryssarresa till västkusten

På grund av vinterns hårdhet kom inga anmälningar varför resan ställdes in ◀

Garphyttans nationalpark 7 februari 2010

Marianne Johansson

Det var en alldeles underbar morgon med strålande sol, -11 grader och vindstilla. Det var snö på träden och klar, blå himmel. Samling skedde på p-platsen, som var nyskottad så det var inga problem med att parkera bilarna. Vi var nio förväntansfulla fågelskådare som alla var ivriga att komma ut på årets första NOF-exkursion.

Helny Olsson och Bengt Jalsborn, Jalle, var våra duktiga guider. De hade varit och rekognoserat innan vi träffades och då konstaterat att snödjupet i skogen var omkring 85 cm. Därför var deras förslag att vi skulle ta en promenad efter vägen upp mot Svensboda och sedan svänga höger mot Suttarboda där Jalle hade skottat fram en grillplats åt oss. Det blev en promenad på nästan 3 km där vi fick lyssna efter rariteterna. Vi såg inte många arter men vi njöt i fulla drag. De vi såg eller hörde var: två större hackspettar, sju mindre korsnäbbar, två nötväckor, några talgoxar och kungsfåglar, koltrast, nötskrika, korp och domherre. Men som någon sa: Gott om fågel var det ont om!

Vid grillplatsen tändes grillen och våra guider dukade upp korv och bröd och bjöd oss på. Aldrig smakar väl matsäcken och grillad korv så gott som ute i naturen en klar vinterdag!

Vi fortsatte upp till Suttarbodas högsta punkt där vi hade en vidunderlig utsikt över nejden. Ute vid bondgården gick det både kor av rasen Highland cattle och får med tjock päls. Så där vi fick en doft från det fina, friska lantlivet.

När vi vände tillbaka mötte vi flera fågelskådare som spanade efter den tretåiga hackspetten men ingen lyckades höra eller se arten den här dagen.

Allt roligt och trevlig har ett slut och vi alla som deltog var mycket nöjda med förmiddagen ute i parken. Vi konstaterade att det var

Eldstaden med grillkorv från Roberts-
sons. Foto: Marianne Johansson

korven som dominerade på denna fågelexkursion. Gott för mig!

De som var med och grillade var: Jan-Olof Muller, Ami Sundén, Lis-Britt Kinander, Gun-

nar Nilsson, Jalle, Karl-Ola Karlsten, Helny Olsson och jag. Avviket före grillning: Ronnie Nederfeldt. ◀

NOF-mötesrapporter

En färgsprakande året-runtresa genom vårt vackra land

Lena Holm

Inomhusmöte 15 okt 2009. Denna mörka kväll i oktober bänkade vi oss framför vita duken i Vasakyrkan och bjöds på en färgsprakande resa runt Sverige med Torbjörn Arvidson som reseledare. Genom ett vackert bildspel fick vi avnjuta både fåglar, diverse djur och varierad natur genom de olika årstiderna.

Resan börjar mitt i vintern i Närke. Vi bekantar oss med en lappuggla i Västernärke, genom att tillsammans studera det vackra ansiktet ur flera intressanta vinklar. Den gör sig särskilt bra i profil! När våren knackar på dörren, åker vi vidare till vackra Knuthöjds mossen i

Lappuggla, fjällrävar och småtärnor.

Foto: Torbjörn Arvidson

Hällefors och skådar smålommar och återvändande knipor. Därefter bjuds vi på vårfåglar i Närke och blandade vårbilder från Öland.

I juni ger vi oss iväg mot södra Lappland. På vägen passerar vi Vackermynen i Jämtland, där guckuskon blomstrar som finast. I Stekenjokk har en liten familj av fjälllämmel fastnat på bild. Väl framme får vi se jaktfalk, fantastiska bilder på dagaktiva jordugglor och lunglav. Ljungpiparen spatserar runt i sin frack, ett gott kamouflaget mot fjällheden i bakgrunden.

Vi åker vidare mot Linköping. På Skeda Udde tittar vi på trollsländor och fjärilar och får exempel på namnbyten som både vi och fjäri-

larna måste vänja oss vid sedan nya Nationalnyckeln kommit ut. På västkusten visar en rödbena stolt sina tjusiga spiror för omvärlden och någonstans lämnar en småtärna kärvänligt över en god räka till frun.

Vi mellanlandar i Örebros fina naturområden. I Karlslund ser vi bäver och den vackra kungsfiskarhonan med sin rödaktiga undernäbb, och utanför USÖ skådar vi en slaguggla i en lind. I Oset ser vi foton på stripgås och de allt vanligare vitkindade gässen, samt två brokiga fåglar som trots experters grannande inte kunnat identifieras. Men de ser nöjda ut ändå, trots sin status som oidentifierade hybrider!

I Kvismaren får vi följa det fantastiska dramat mellan en hungrig vit stork och en stor och rejäl vattensork. Vem ska gå vinnande ur striden? Med hjälp av sin långa näbb och efter viss kamp lyckas storken få vattensorken att glida ner i den smala halsen. Lite kväljnings-tendenser hos storken tycker jag mig kunna skönja, men det är kanske inbillning.

Vi gör en avstickare till grannlandet i öster för att gå på björnjakt. Vår destination är en fantasieggande remsa ingenmansland vid gränsen mellan Finland-Ryssland. Där förekommer varken människor eller jakt och det vet djuren. På de foton som är resultatet av Torbjörns veckolånga vistelse i ett gömsle kan vi studera hur de olika björnindividernas utseende skiljer sig åt. En av kvällens mest minnesvärda bildserier är de frustande björnhannarna inbegripna i ett osande, rykande slagsmål. Tyvärr kan vi inte höra deras avgrundsdjupa rytanden, men Torbjörn intygar att det är högre än lejonens rytande på savannen! Slagsmålet ska ha slutat med att vinnaren knuffade ner förloraren i ett vattendrag. Lite snöpligt, kan tyckas.

När det börjar lida mot höst drar vi upp till Abisko med omnejd. Vi ser vackra helikopterfoton över kalfjäll och bergsmassiv, renskiljning i Stora Sjöfallet och några nyfikna och hjärtnipande söta fjällrävsungar.

På oktoberfoton från Öland ser vi sandlöpare på väg från häckning på Svalbard. Vid Otten-

by dyker en felflugen svartvingad vadarsvala från Sydosteuropa upp. En nedslående syn är de 20 kungsfåglarna som ligger döda på marken. De har krockat med fyren under en nattlig flygning, vilket tydligen inte är helt ovanligt.

Åter tillbaka till vår slutstation i Närke. Vi avslutar vår resa med en dubbel regnbåge över Odensbacken där ena exemplarets spegelvända färgföljd syns tydligt. Ett bra exempel på hur väl kvällens foton lyckats fånga naturens fantastiska detaljer.

Vi tackar för att vi under denna kväll fått uppleva världen genom Torbjörn Arvidsons magiska kameralins! ◀

Ingemar Linds Fågel-människor 19 nov

Christer Nytén

Helt enligt traditionen kom Ingemar Lind till vårt novembermöte i Vasakyrkans kyrksal med film i bagaget. Drygt hundra personer bänkade sig och fick, efter de vanliga gliringarna till fotografer och konstnärer från Närke, höra hans väna och lugna stämma kommentera kvällens tre filmer under samlingsnamnet "Fågel-människor".

Oförtrutet åker han på höstturné med sin buss och propagerar för musikfri film med äkta naturljud. Denna höst är han på resande fot mellan slutet av september till några dagar in i december. En sann naturambassadör. Förra året visade han sin film om fjällpiparen. Även om kameran nu är såld så "är ju inte celluloiden bränd" utan Ingemar hämtar nu material från sitt stora filmarkiv. Och inte minst sitt ljudarkiv. Ingemar är verkligen en ljudets mästare och berättar gärna om veckor av filmklippning men månader av ljudredigering för att lägga det exakta ljudet till varje ruta i filmen.

Han tycker det är en gentlemannaregel inom naturfilm att inte lägga på musik. Som Sten Broman sa: ”En gentleman är en man som kan spela dragspel men avstår”.

Nu handlade filmerna om tre stora profiler i svensk ornitologi och naturskydd. För oss närlingar först och främst Erik Rosenberg som far till både den moderna fågelskådningen och naturskyddet i Oset och Kvismaren. Nattfåglar i Kvismaren är verkligen en bildsatt ljudupplevelse. Därefter Lars Broberg, 85 år, från Strängnäs som i mer än 50 år ägnat sin tid åt rödrommarna i Sörfjärden och dessutom lyckats skydda området. Märksiffror på 50

rödrommar, 2000 kärnhökar och ca 60 000 småfåglar säger en del om denna man. Här har Ingemar gjort en av sina legendariska filmer med en fantastisk och minst sagt vibrerande ljudupplevelse. Och till sist PO Svanberg, Mr Hornborgasjön, med sitt livsverk att skydda och bevara sjön åt tranorna. Han var en skicklig fotograf och studerade speciellt nötkräkan på Billingsens sluttningar. Han konstaterade att fågeln kunde återfinna upp till 85% av de utsprikt gömda hasselnötterna.

Som vanligt en filmkväll av bästa märke. Till hösten kommer det mera – då skall det handla om fjällräven. ◀

Brun kärnhök är 2010-års riksinventeringsart

Marianne Johansson

SOF:s Forskningskommitté informerar om att 2010 års riksinventeringsart är brun kärnhök. De kommande åren blir det svarthakedopping 2011 samt rödrom och dvärgmåå 2012.

Brun kärnhök har tidigare riksinventerats åren 1969, 1979 och 1995. Precis som vid valet av andra riksinventeringsarter är det ett värde med återkommande insatser för att få bättre grepp om de olika arternas utveckling.

Tänk på att alltid rapportera dina observationer av brun kärnhök detta år i Svalan! □

Staren

Lars Johansson

I dag första mars fanns fortfarande min stare kvar i livet. På senhösten och över årsskiftet var stararna rätt många i Norrbyås. Som flest sågs 16 st. men med ökande snödjup avtog antalet. En stare upptäcktes då den en morgon lämnade ett bohål i en björk i allén efter stora vägen. Detta var i slutet av januari.

Sedan dess har den fortsatt att övernatta i björken för att på morgonen flyga till ladugården vid Sörby för frukost. Där vid mjölkborna på Sörby har fler starar syns till. En sådesärla försökte även den klara vintern bland kreaturen men fick ge upp när halva vintern passerats.

Nu håller jag tummen för min stare och hoppas att den snart får sällskap av flera. ◀

*Ovan stare. Foto: Torbjörn Arvidson
Till vänster brun kärnhök.
Foto: Magnus Friberg*

Rapport från fågelåkern

Lars Johansson

I våras såddes med stöd av NOF en åker avsedd enbart för fåglarna. Åkern ligger på Åsen strax norr om Norrbyås och har tidigare avrapporterats i FiN. Nu är det dags avge en delrapport då vintersäsongen ännu inte riktigt avslutats. Förhoppningsvis kommer åkern att göra nytta ännu en tid och då för våra norrflyttande småfåglar.

När omgivningens övriga marker sedan länge skördats och plöjts så att bara naken jord återstod fanns vetet och havren kvar på fågelåkern. I juletider kunde upp till 500 gulsparvar räknas in. Bergfink, snösparv, grönfink och pilfink sågs även de. Vid denna tid på året var fortfarande björktrastflockarna med inblandning av rödvinge och stare stora. Födan på fågelåkern passade väl inte trastarna direkt men stundtals slog de till där ändå.

Stora fågelflockar drar ju till sig rovfåglar. Blå kärrhök, fjällvråk och ormvråk samt fle-

ra sparvhökar sågs nästintill dagligen. Även kattuggla fanns och finns i området.

Sedan kom snön med tillhörande bekymmer. Kylan i sig påverkade fågellivet något även den men med snön blev skafferiet på åkern stängt. Till en början hjälpte rådjuren till med att sparka fram spannmålen. Men med ökande snödjup fungerade inte detta.

I början av januari togs traktorn med snöskoppan fram. Den hjälp som snöröjningen gav blev kortvarig. Stödutfodring med havre och korn fick bli alternativet.

I slutet av februari har vråkarna och kärrhöken sedan länge försvunnit. Antalet gulsparvar kan vissa bra dagar komma upp till runt 50. Inga grönfinkar men någon pilfink finns kvar.

Frågan kvarstår om hur många och vilka fågelarter som en ”normal” vinter skulle kunna bli beskådade på en fågelåker. Om vädret tillåter kanske svaret finns om ett år. Även under den odlingssäsong som vi nu är på väg in i kommer åkern för fåglarna att säs. Om EU tillåter skall det bli en blandning av spannmål med exempelvis solros. ◀

Din insats behövs i Atlasinventeringen

Anders Kronhamn

Atlasinventeringen i Närke behöver fler inventerare! NOF har nyligen beslutat att vi ska fortsätta Atlasinventeringen under åren 2010-2013 för att få en bättre täckning av vårt fågelrika landskap.

För att inventeringarna ska kunna bli mer heltäckande krävs dock att *fler* skådare tar sig an Atlasrutor och rapporterar häckande arter. För att stödja arbetet ställer Länsstyrelsen upp med en *milersättning* på maximalt 1200 kr för nya Atlasrutor under 2010.

Det är också till stor hjälp om fler skådare rapporterar häckningar av till synes triviala arter i Svalan - i Atlasarbetet räknas nämligen *alla* häckande arter. Även om en ruta kan vara till synes väl inventerad kan vanliga häckande arter ha undgått inventeraren. Tänk därför på att rapporte-

ra in *alla troliga häckningar* du hittar till Svalan!

De områden i Närke som har sämst inventeringstäckning är fortfarande de *västra* och *sydvästra delarna* samt *norra Hjälmarstrandsområdet*. Alla rapporter om häckande arter i dessa områden är därför av stort värde!

För att se vilka rutor som är uppbokade och vilka arter som har rapporterats i de olika rutorna går man in på Dagens fågel i Svalan och klickar på Närke under rubriken Atlasinventeringar i vänsterkolumnen.

För mer information om Atlasarbetet, kontakta Anders Kronhamn eller Ronnie Lindqvist!

Anders: anders_kronhamn@hotmail.com 070-551 22 12 eller Ronnie: lindqvist_ronnie@hotmail.com 070-262 14 17 ◀

OBSat i Närke marker perioden september - november 2009

Hans Waern

Ett godtyckligt urval av noteringar från Närkesvarar'n och rapportsystemet Svalan. Inriktningen ligger på sällsynta fåglar, avvikande mängder eller udda tidpunkter för vanligare arter. Kort sagt - en skvallerspalt i god veckotidningsanda. Urvalet är således helt subjektiv och artikeln bör därför ej citeras i andra alster om fåglar i Närke.

Vilken vinter det har varit. Snö, snö, snö och snö i mängder. Tillfrysta vattendrag har gjort att svanar, gäss och änder nästan helt uteblivit under perioden från mitten av december och framåt.

Andfåglar – flamingor

Knölsvanar sågs regelbundet under december på flera platser. På det nya året har de setts endast vid 2 tillfällen. 1-2 januari vid Hamptorp och den 17 januari vid Nydalen, Vättern. Även **sångsvan** sågs regelbundet under december men med mindre antal observationer i januari och februari, mest vid reningsverksdammen i Kumla. **Sädgås** fanns kvar i landskapet till den 19 december vid Tysslingen, därefter inga observationer. **Bläsgäss** fanns kvar till den 12 december vid Tysslingen med som mest 5 ex. Även **spetsbergsgäss** provade på att övervintra vid Tysslingen fram till den 16 december, ungefär då den riktiga kylan började. Som mest noterades 11 ex vid Osvalla. Regelbundna observationer av **bläsand** gjordes fram till den 13 december vid Kvismaren, Boglundsängen, Katrinelund, Rynningeviken och Tysslingen. Därefter inga rapporter. **Snatterand** sågs i december till den 14 vid Kvismaren och Oset. En **stjärtand**, hona, övervintrade mellan 2 januari och 8 februari vid reningsverksdammen i Kumla. En **kricka** fanns kvar vid Kvismaren till den 13 december och en sågs vid Tysslingen 12-13 december. Två **brunänder** sågs den 13 december vid Hjälmarsholm, Segersjö. 500 **vigar** rastade den 13 december i Hjälmaren. 1

sjöorre sågs den 2 december vid Gäddviken i Väringen och 3 ex vid Lappe småbåtshamn den 6 december. I december sågs **svärta** med 7 ex vid Dimbobaden den 6, 1 ex vid Hemfjärden, Oset, den 12 och 11 ex på södra Hjälmaren den 13. En till tre **smådoppingar** har övervintrat vid reningsverksdammen i Kumla. En stor ansamling av **skäggdoppingar** noterades den 13 december i Hjälmaren från Lappe småbåtshamn, 1 450 ex. En skäggdopping hittades på en gräsplan i Hällabrottet 19 december. 18 skäggdoppingar sågs den 29 december vid Stora Koviken vid Vättern och 10 ex vid Hinstorp, Olshammar, den 11 januari. Ytterligare ett vinterfynd gjordes, nämligen 8 ex., den 17 januari vid Nydalen.

Rovfåglar – vadare

En **blå kärrhök** sågs runt om i Kvismareområdet fram till den 3 januari, då den försvann. Ett ex vardera även vid Tomta, Hallsberg och Bondevrak, Segersjö, den 1 december. Tre fynd av **pilgrimsfalk** finns noterade i december, 1 ex den 13 vid Norra tornet, Tysslingen

Ragnarsson
FASTIGHETER AB

stöder detta nummer av
Fåglar i Närke!

Tretåig hackspett, hane. Foto: Magnus Friberg

och 1 ex som flög västerut den 28 vid Hampe-
torp. Kanske var det samma fågel som obser-
verades vid Kvismaren denna dag. Ett ex sågs
även den 6 januari vid Husön, Kvismaren.
Kungsörn har regelbundet setts under perio-
den vid flera olika lokaler, t.ex. Kvismaren,
Tysslingen, Villingsbergs skjutfält, Kumla

Mindre korsnäbb, hane. Foto: Magnus Friberg

och Brevenområdet. 7 **tra-**
nor flög förbi Hammarmar-
den, Kvismaren, den 5 de-
cember. **Tofsvipor** fanns
kvar i Kvismaren till och
med 2 december då 18 ex
sågs vid Löten. En **mor-**
kulla sågs den 16 decem-
ber vid Tuppa Klaras väg
i Örebro.

Labbar – ugglor

Gråspett har regelbundet
under perioden setts vid
olika fågelmatningar. Vid
Flyhagen, Ånnaboda, Ar-
vaby, Lekhult och Solber-
ga har arten setts. **Tretåig**
hackspett har observerats
under hela perioden vid
Garphyttans nationalpark.

Den 16 december sågs ett ex söka föda nere i
Askersunds hamn. Samma dag även ett ex vid
Trystorps Ekäng. I Sörbyskogen, Örebro, sågs
ett ex den 21-22 december. Vid Gårdsjöbrän-
nan, Stora Gårdsjön, sågs ett ex den 4 januari,
vid Boda, Askersund ett ex den 17 januari och
slutligen ett ex i Stora Mellösa den 15 febru-

ari. En **hornuggla**
hittades död den 7
januari vid Attersta.
En sågs i en trädgård
i Sörby, Örebro, den
25 februari och en
hittades utmärglad
i Kumla den 28 fe-
bruari. Den fördes
till fågeldoktorn i
Gällersta. En **jord-**
uggla sågs vid Bär-
sta, Kvismaren, den
12 januari och ett ex
vid Sankängen, Vi-
bysjön, den 17 ja-
nuari.

Nattskärror – tras- tar

Ett januarifynd av

skogsduva finns rapporterat ifrån Öby kulle, Kvismaren, den 8-9 januari. Lite spridda vinterfynd av **ringduva** finns från olika platser. En övervintrande **sånglärka** sågs den 26 december i Adolfsberg, Örebro och en sen **ängsfiplärka** sågs den 7 december vid Husön, Kvismaren. Trots den stränga vintern har många övervintrande trastar setts under perioden. **Dubbeltrast** har noterats fram till 17 januari på många olika lokaler. Alla har väl även förvånats över antalet **rödvingetrastar** som övervintrat på många olika ställen i landskapet. Arten har observerats under hela perioden. Däremot finns bara 4 observationer av övervintrande **taltrastar**, den 11 december i Garphyttans nationalpark, och den 13 december Uggelboda, Stortorp, och den 2 och 17 januari vid Tybblebacken, Asker. Övervintrande rödhakar har rapporterats ifrån Kumla, Stora Mellösa, stadsparken i Örebro och Vretstorp.

Sångare – kardinaler

En **svarthätta** sågs den 10 januari i Hallsberg. **Varfåglar** har setts övervintra på flera platser

i landskapet, Kvismaren, Villingsbergs skjutfält, Oset, Tysslingen, Segersjö och Lindbacka. **Tallbit**

har setts med 2 ex vid Solberga den 1, 11 ex vid Tolshyttan, Villingsbergs skjutfält, den 12, 4 ex Gilsåsen, Villingsbergs skjutfält, 13 december och 1 ex 31 december – 1 januari vid Brevens bruk. En **snösis-ka** sågs 28 december i Sörbyskogen, Örebro. **Snösparv** har setts under hela pe-

Kattuggla. Foto: Magnus Friberg
rioden på olika lokaler med som mest 30 ex vid Norra Folkavi 22 december och vid Norra E20-avfarten, Kumla, 30 ex den 4 januari. ◀

Tofsmes. Foto: Magnus Friberg

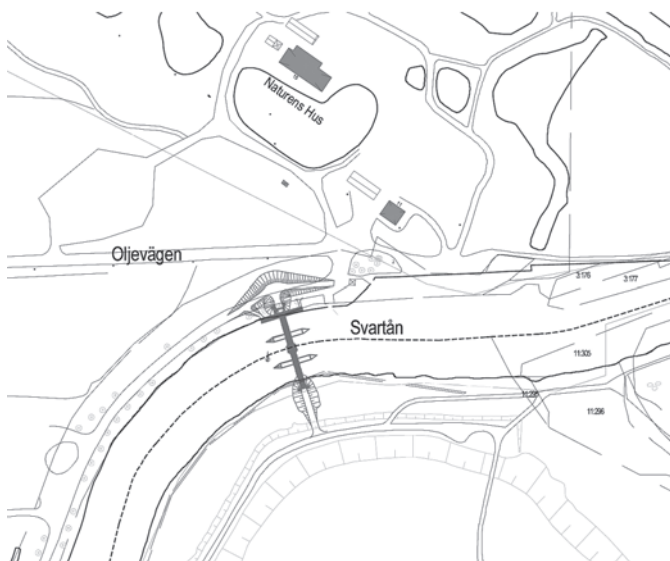

Gång- och cykelbron i Oset

Redaktionen

Den efterlängtdade bron över Svartån närmar sig sin fullbordan. Entreprenadarbeten skall enligt tidplanen vara avslutade senast sista april. Vinterns kyla har underlättat för arbetena i ån då isen varit bärig.

Montaget av brodelarna skulle påbörjats v. 9 men skedde v.10 vilket framgår av kortet nedan. Det vill säga litet senare än planlagt. Entreprenörens tidplan visar att arbetena i huvudsak skall vara avslutade 15/4. Det vill säga endast finjusteringar skall kvarstå innan slutbesiktningen vid månadsslutet. Det återstår att se om vinterns snömängd och dess avsmältning kommer att spela entreprenören något spratt. Den

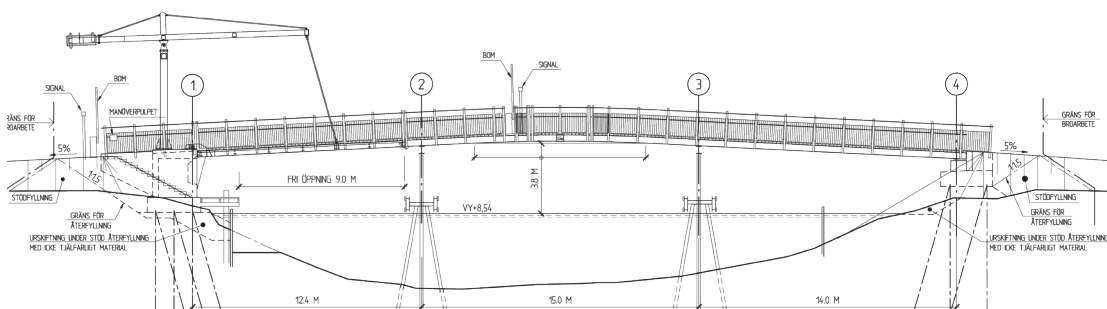

Översiktskarta ovan och längdsektion nedan är hämtad från Örebro kommun, Tekniska förvaltningens projektbeskrivning.

officiella invigningen kommer att ske någon eller några veckor in i maj. Datum kommer att framgå av dagspressen.

Så här såg det ut 9 mars när den fasta delen av brostommen monterats. Till vänster ses norra brofästet med signalen för fotgängare och cyklist. Sjöfarande kommer att kunna begära öppning från stopplatser upp- och nedströms i ån. Foto: Mari-
anne Johansson

Längdsektion genom bron om man ser den med Hemfjärden i bakgrunden. Till vänster ses brofästet på norra sidan dvs mot Naturens hus. Mellan 1 och 2 finns en öppningsbar del. På mitten blir den seglingsfria delen 3,8 m. Till höger ligger påfart från soptippssidan. ◀

Ny cirkel - Fågelskådning för tjejer

Vi träffas 6 april kl 18.00 vid Erik Rosenbergs stuga vid Oset. Ta med kikare om Du har och fågelbok om Du har. Och ta med lite fika. Vi kommer att träffas lite olika veckodagar, ibland vardagkvällar och ibland helgmornar. Vi diskuterar det första gången. Det går bra att hoppa på mitt i cirkeln också. Välkomna!

Kontaktperson Ami Sundén; amisunden@hotmail.com_el mobil 0709447300

OLYMPUS μ-TOUGH-3000

- Vattentät ner till 3 meter
- Stötsäker från fall upp till 1,5 m
- 12 megapixel i upplösning
- 3,6x vidvinkelzoom (28-102 mm)
- 2,7 tum justerbar LCD-monitor
- Dubbel bildstabilisator
- 1GB internminne • Manual i kameran

NYHET!
2299:-
eller 261:- i 11 månader

- Inspelning och uppspelning av HD-film
- 19 motivprogram • 2 års garanti
- Touch-kontroll för enkel hantering
- Videosekvens AVI Motion JPEG
- USB-laddning av batteri
- Ingår: Batteri, anslutningskabel, programvara och svensk bruksanvisning

CASIO Exilim EX-H15

- 14,1 megapixel i upplösning
- 10x optisk zoom (24-240 mm)
- 3 tum TFT LCD-skärm i widescreenformat
- HD-videospelning med 1280x720 pixlar
- AV-utgång för att enkelt se bilderna i TV
- Optisk bildstabilisering

NYHET!
2999:-
eller 324:- i 11 månader

- Bildprocessorn bearbetar komplexa bilder mycket snabbt och ger enastående bildkvalitet
- Ingår: 2 års garanti, laddare, batteri, anslutningskabel, programvara och svensk bruksanvisning

**FOTO
SJUAN**
Fotobutiken med personlig service
Engelbrektsgratan 26 Örebro
019-611 64 92

Mitt första år som fågelskådare

Göran Bäckstrand

När man som jag träffar mycket människor kommer man ibland in på olika hobbyer som folk har.

För en 4-5 år sedan fick jag besök av en kund som var en inbiten flugfiskare och inte visste man då att livet snart skulle förändras radikalt. Inte behövde han förklara tjugningen med detta så många gånger innan jag stod på gräsmattan hemma och viftade med nyinköpt flugspö fram och tillbaka med en piprensare i änden medan grannarna tittade förvånat på. Fiska på gräsmattan med piprensare - så korkad man kan bli!

Hade naturligtvis hört att man var tvungen att lära sig tekniken på land innan man provade vid ett vatten. Varje ledig tid gick åt att lära sig tekniken vilket minsann inte är det lättaste i mogen ålder. 5-meterskastet blev sedan till det dubbla och så fortsatte det. Målet var att bli lika duktig som de andra vid fiskevattnen. Spön byttes ut mot nya betydligt dyrare och finare, nya fiskelinor, några nya hundratal fiskeflugor o.s.v. Varje helg var jag ute vid fiskevattnen och alla andra arter såsom gräsklippning, målning, rensning i rabatter var jag naturligtvis noga med att skjuta upp på obestämd tid.

2009 var också ett år som skulle förändra min tillvaro radikalt. Allt började väl egentligen när jag som massör och fysioterapeut fick besök av Bengt ”Jalle” Jalsborn. Han berättade en massa konstigheter som tunga kryss, tretåiga hackspettar, telefonlarm, NOF etc. Han var så kallad fågelskådare.

Under en kort tid fick jag besök av flera andra med samma intresse, en var Helny Olsson, välkänd profil i NOF. Nu började jag bli lite intresserad av vad alla dessa funnit så intressant i hobbyn. Vad kunde nätet ge för infor-

mation? Massor, visade det sig!

Jag kände att jag måste prova detta med fågelskådning.

Nu var ju problemet var och hur man skulle börja. Jag visste direkt att jag ville ha dessa fåglar på bild som en slags verifikation på att jag verkligen sett fågeln i fråga. Ungefär som man som radioamatör eller Dx-are samlar s.k. QSL-kort som är verifikation på att man verkligen har haft kontakt med radioamatören eller radiostationen på andra sidan jordklotet.

Ett relativt nytt sätt att fotografera fåglar på långa avstånd kan uppnås med hjälp av tubkikare med adapter för fastsättning av en enkel digitalkamera, denna metod kallas Digiscoping.

Digiscoping verkade kul men svårt, efter lite beslutsvända så blev det en Kamakura SP83-tub och en Nikon-kamera med adapter för att ta bild med tubens förstoring. I ärlighetens namn har jag inte tagit så många bilder på detta sätt då jag såg att blåst, långa stativ, okulalets eller tubens kvalitet oftast gjorde bilderna oanvändbara. Köpte därför ganska snart en digitalkamera med mycket zoom.

20 arter blev snart 40 och intresset blev bara större och större och tiden var mogen för min första kombinerade fiske/fågelresa till norra

Foton på och av författaren

Öland och Grankullavik i slutet av mars. Resan gav mig många nya arter och jag blev särskilt nöjd med rödhake och ormvråk. Öland var ett ställe där vi kom att hamna flera gånger under säsongen.

Fotointresset ökade markant och ny kamera med kraftigare objektiv införskaffades.

Semestern närmade sig och naturligtvis skulle det bli skådning på hemmaplan men även en ny resa till södra Öland planerades in. Det roligaste minnet från Öland blev den ägretthäger som hade den goda smaken att dyka ner och landa 100 meter bort. En rolig händelse inträffade vid gömslet i Venan där en gråhäger störtadök efter en gädda och hela händelseförloppet fångades med kamera. Det gäller att ha en stor portion tur ibland.

I början på hösten var det många intressanta observationer på hemmaplan som jag försökte hänga på. Svarthakad buskskvätta, rödhuvad törnskata och naturligtvis blåkråkan i Rällså. I september åkte vi (jag+sambo) ner till Falsterbo för att få se lite rovfågel och det var mycket intressant att följa deras skruvar. Blir säkert en resa dit under 2010 också.

Vad jag bland annat tycker är så roligt med fågelskådning är att man träffar en massa trev-

liga människor som hjälper en att komma till en viss lokal där fågeln finns eller bara säger -följ med, det går att komma närmare till en bättre plats att fotografera på. Här är det inte så att man försöker dölja några fina fynd utan man helt enkelt gärna delar med sig till andra skådare.

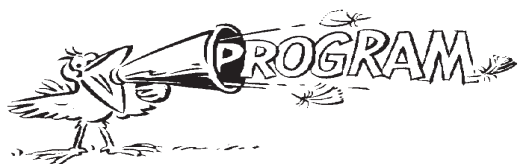
Ett stort tack till bland andra Bengt Jalsborn och Helny Olsson för all hjälp jag fått vid artbestämning av mina bilder, er hjälp har varit oundgänglig! Det är verkligen inte lätt att artbestämma rätt alla gånger som nybörjare.

Det är inte heller lätt alla gånger som icke fågelskådare att förstå alla konstiga ord och fågelnamn man snappar upp. Hade en kund under sommaren som jag nämnde att det finns tretåig hackspett vid Garphyttans Nationalpark. När han sedan kom tillbaka några veckor senare sa han att han trott jag skojade med honom om den tretåiga vid det första tillfället. Men han hade kollat upp att den faktiskt fanns på riktigt. Det finns alltid något nytt att lära!

Har jag satt upp något mål för 2010?

Jag har idag drygt 120 arter fotokryssade så mitt mål får bli 150.

Sedan skulle jag vilja se hornuggla och kungsörn också...! ◀

Ungdomsaktiviteter för tjejer och grabbar

Vårterminen 2010

Lördag 5 april Hornborgasjön

Mer information om bussresan se näst programsida.

Lördag 17 april Kvismaren

Samling vid Öby kulle kl. 09.00. Ta med varma kläder, matsäck och kikare!

Söndag 9 maj Fågelskådningens dag

Mer information kommer senare.

Lördag 22 maj Oset

Samling vid Rosenbergsstugan kl. 09.00. Ta med matsäck och kikare!

Fredag - söndag 18-20 juni avslutning med övernattningar på hemlig plats. Mer information kommer senare.

Gamla och nya medlemmar är välkomna!

Ledare, telefonnummer mm se sid 37

Forts. nästa sida

Exkursioner och resor m m

Måndag 5 april - Annandag påsk. Bussresa till Trandansen vid Hornborgasjön

Vi gör om förra årets lyckade dagsresa med buss till tranorna och alla andra vårfåglar vid Hornborgasjön. Avresa från Örebro 06.00. Hemkomst omkring kl 18.00. Pris: barn och ungdomar: 50:-, vuxna: 250:-. Ta med matsäck för hela dagen. För mer info och anmälan kontakta Ronnie Lindqvist, 070-262 14 17.

Lördag 10 april. Exkursion till Färna eko park i Skinnskatteberg, med hackspettar och skogsfågel. Alla vackra bilder från området som vi såg på föreningsmötet den 21:a januari inspirerade till en resa. Lillebror Hammarström guidar oss. Samåkning från parkeringsplatsen vid Svampen tidigt på morgonen. Anmälan och frågor till Ronnie Lindqvist på 070-262 14 17 eller lindqvist_ronnie@hotmail.com.

Söndag 11 april. Vårexkursion till Yxnäset. Tillsammans med Östernärkes Naturvårdsförning gör vi som vanligt en vårexkursion och alla är varmt välkomna. Samling vid p-platsen i Bondevrak 9.00. Ledare: Gunnar Nilsson 019-24 66 77.

Lördag 17 april. Vårexkursion till Kvismaren Samling vid p-platsen Öby kulle där guider finns från kl 6:30. För information ring: Ronnie Lindqvist 070-262 14 17.

Lördag 1 maj. Traditionell vårguidning i Oset med Olle Liljedahl. Samling vid parkeringsplatsen vid avloppsverket i Skebäck kl 7.00.

Alla söndagar i maj. Guidningar i Oset. Samling vid parkeringsplatsen vid avloppsverket i Skebäck kl 7.00.

Söndag 2 maj. Exkursion till Klåvudden för att titta på sjöfågelsträcket. Samling vid Svampens parkeringsplats kl 3.00. Anmälan och frågor till Anders Kronhamn på 0705-51 22 12.

Onsdag 5 maj. Dubbelbeckasinlyssning vid Ruinen, Rånneäsa, Tysslingen. Samling vid parkeringsplatsen, Rånneäsa kl 21.00. Frågor besvaras av Ronnie Lindqvist 070-262 14 17

eller lindqvist_ronnie@hotmail.com. Inställs vid blåst eller regn.

Lördag 8 maj. Smålommar i Knuthöjds-mossen. Vi åker kl 3.00 från Svampen så att vi är på plats när dimmorna lättar. Trolsk stämning och vackra fåglar väntar oss. Anmälan och frågor till Ronnie Lindqvist på 070-262 14 17 eller lindqvist_ronnie@hotmail.com.

Söndag 9 maj. Fågelskådningens dag. Guider finns på plats mellan kl 7.00 och 12.00 på följande platser: Rosenbergsstugan i Oset, Naturens hus vid Rynningeviken, Lötenplattformen i Kvismaren och Fågeltornet vid Vibysjön. För mer information, se annons i NA.

Torsdag 13 maj. Vaderspaning vid Oset. Samling vid P-platsen i Näsby nära fågeltornet, Ormestagatan, kl 18.00. Ledare Åke Lorin 070-326 90 02.

Lördag 5 juni. Nattfågellyssning i Tysslingedalen. Samling vid Statoil Västhaga kl 19.00, glöm inte matsäcken. Anders Kronhamn guidar oss genom natten. Frågor och anmälan till Anders på 0705-51 22 12. Inställs vid regn eller blåsväder.

Vid resor med övernattningar tas en mindre avgift ut av deltagarna för administration och till fågelskydd. Om du vill ha hjälp med skjuts vid våra exkursioner kontakta respektive ledare. Bilresor betalas direkt till föraren med 6 kr/mil och resenär.

Inomhusmöten 2010

Torsdag 15 april kommer Staffan Ulfstrand från Uppsala universitet och berättar: "Charm eller pengar - vilket är viktigast när en fågelhona väljer partner?"

Inomhusmötena äger rum kl 19.00 i Vasakyrkan, Vasagatan, Örebro

NOF:s försäljningsmaterial

NOF-kåsa mörkgrön m NOFlogga 30 kr

NOF-dekal	små	3 kr/st
	stora	10 kr/st
Artlista Närke		gratis

Vill du handla? Vänd dig till **Bengt Jalsborn**
Vallnäs vägen 3, 703 58 Örebro, Tel. 019-12 70 80,
070-113 47 99. E-post: b.jalsborn@glocalnet.net

Småfågelholk	60 kr/st
Uggleholk	250 kr/st

Holkbeställningar: Tage Carlsson tel. 0582-66 00 11.
Porto + frakt tillkommer

Regionala rapportkommittén (Rrk)

Rapportmottagare:

Lage Johnson, Bondvrak, 715 92 Stora Mellösa,
tel. 019-44 62 83 eller 070-309 00 00
E-post: lage.johnson@ibs.se

Övriga medlemmar: Paul Alarcon, Peter Gustafson, Anders Kronhamn, Andreas Sandberg och Johan Åhlén

Osetkommittén

Kommittén för skötsel av naturreservatet Oset-Rynningeviken. NOF:s representant är:

Leif Sandgren, Tuppa Klaras väg 18, 702 29 Örebro
tel. 019-24 56 11. E-post: leif.sandgren@telia.com

Svansjön Tysslingen

NOF:s representant i stiftelsen:

Helny Olsson, Arvaby, 719 95 Vintrosa, tel 019-29 90 03 eller 070-5762981. E-post: helny@telia.com

NOF:s Ungdomsgrupp

Andreas Tranderyd, Örebro, tel. 073-717 08 52
E-post: andreas.tranderyd@hotmail.com

Albin Lundkvist, Sörbyvägen 19, 702 21 Örebro,
tel. 076-822 12 15,
E-post: jagheteralbin_90@hotmail.com

Ann-Margret Elmroth, Rusthållaregatan 14,
702 83 Örebro, tel. 019-32 01 83, 070-637 15 95,
E-post: elmroth@telia.com

NOF:s föreningslokal

För sammanträden, litteratur, utställningsmaterial, holkar m m. Källarlokal med ingång gavel på gårds- sidan. Adress: Hagmarksgatan 9, Örebro.

NOF:s tjejgrupp

Annika Lorin, tel: 019-24 48 46

Fågelakuten

Besvarar frågor om skadade eller tillvaratagna fåglar. Tar hand om skadade fåglar för rehabilitering. E-post: fagelakuten@telia.com. Se även vår hemsida: www.nofnet.se

Fågeldoktor'n

Staffan Ullström, Gällersta PL 20, 705 94 Örebro,
tel. 019-23 92 37

Övriga

Leif Sandgren, Örebro, tel. 019-24 56 11

Tage Carlsson, Vretstorp, tel. 0582-66 00 11

Leif Bertilsson, Fjugesta, tel. 0585-311 46

Ulla Wallin, Frövi, tel. 0581-331 79

Statens vilt

Den som påträffar ett dött djur av nedanstående arter skall anmäla detta till polisen för vidarebehandling till något av landets större naturhistoriska museer.

Artlista för fåglar:

Fiskgjuse	Svarttärna
Bivråk	Storkar
Örnar	Rördrom
Glador	Lunnefågel
Kärrhökar	Salskrake
Falkar	Svarthalsad dopping
Tornuggla	Skärfläcka
Hökuggla	Gråspett
Berguv	Vitryggig hackspett
Fjälluggla	Mellanspett
Lappuggla	Kungsfiskare
Slaguggla	Härfågel
Fjällgås	Blåkråka
Skräntärna	Sommargylling

Skjutfältsbesök?

Planerar du utflykt till Kilsbergen och skjutfälten kan du kolla på webbplats www.skjutfalten.se vilka dagar dessa är avlysta.

Ringmärkta fåglar

Ringar från döda eller avlästa data från levande fåglar sänds till:

Naturhistoriska riksmuseet, Ringmärkningscentralen, Box 50 007, 104 05 Stockholm
tel. 08-5195 40 80. Fax 08-5195 42 44.

Uppge plats, omständigheter som dödsorsak, tid m m för fyndet.

Rapportera via webb:

<http://www2.nrm.se/rc/rc-formular.html.se>

Innehållsförteckning

Ordföranden har ordet, Börje Karlsson	1
Sven-Åke Josefsson, in memoriam, Tage Carlsson	2
Nya styrelsemedlemmar, Redaktionen	2
Rättelse	3
Närkes Ornitologiska Förenings verksamhetsberättelse för år 2009, Styrelsen	4
Märkplats Venan. Ringmärkningen i naturreservatet Oset-Rynningeviken 2009, Johan Åhlén	8
Lokalnumnen i Kvismaren, Åke Lorin	11
Inventering av Boglundsängen 2009, Ronnie Lindqvist	14
Exkursion till Yxnäset 2009-10-18, Gunnar Nilsson	17
Resa till Hållö på västkusten 2009.10.23-25, Gudrun och Torbjörn Wall	18
Engelbrektholmen och Katrinelund 7 november, Marianne Johansson	19
Decemberskådning, Öby kulle 2009.12.05, Ronnie Lindqvist	21
Artracet i januari, Åke Lorin	22
Tack Lennart, Håkan Persson	23
Garphyttans nationalpark 7 februari 2010, Marianne Johansson	24
En färgsprakande året-runtresa genom vårt vackra land, Lena Holm	25
Ingemar Linds Fågelmänniskor 19 nov, Christer Nyten	26
Brun kärrhök är 2010-års riksinventeringsart. Marianne Johansson	27
Staren, Lars Johansson	27
Rapport från fågelåkern, Lars Johansson	28
Din insats behövs i Atlasinventeringen, Andres Kronhamn	28
OBSat i Närkemarker perioden december-februari 2010, Hans Waern	29
Gång- och cykelbron i Oset, Redaktionen	32
Ny cirkel - Fågelskådning för tjejer, Ami Sundén	33
Mitt första år som fågelskådare, Göran Bäckstrand	34
Program	35